Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 115 (20. 083) • 1988 йил 19 май • пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

АССАЛОМ, ОНА-ВАТАН!

18 май куни совет интернационалчи-жангчиларининг биринчи колоннаси Термизга келди

Жангчиларнинг офтобдан қорайган юзларида сезилиб турган қувончни Афғонистон—Покистон чегараси яқинидаги Жалолободдан бошланган қийин олти юз километр юриш ҳам, Саланг довони орқали машаққатли ўтиш ҳам, солдат зиммасига тушган оғир ҳорғинлик ҳам сўндиролмади. Колонна Хайратондан чиқиб, Дўстлик кўпригига етгач, улар Амударёнинг биз томонидаги қирғоқларига диққат билан назар ташладилар.

Бу юриш ниҳоясида қисмнинг Қизил байроғи ўрнатилган жанговар машина бошчилигидаги колонна мамлакатимизнинг Герби тасвирланган, зарҳал ҳарфлар билан: «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи», деб ёзилган улуғвор бетон қозиқ ёнидан ўтади. Улар ўз она диёрида!

Афғонистондаги жанглар оташидан ўтган бу қисм йилномасида шонли саҳифалар кўп. Бу ҳарбий коллектив СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига Республика Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Эсдалик Қизил байроғига сазовор бўлди. Шундан кейин у мардлиги ва ҳарбий шавкати учун СССР мудофаа министрининг вимпели билан мукофотланди, оммавий-спорт ишлари учун Мудофаа министрлиги комиссиясининг аъло баҳосини олди. Қўшинларимиз чекланган қисми составида Савр инқилобининг ғалабаларини ҳимоя этишда Афғонистон халқига ёрдам беришдек юксак вазифа ишониб топширилган бу қисмнинг хизматлари ана шулардан иборат. Ана шу вазифа шараф билан адо этилди. Қисм жангчилари сазовор бўлган Ватан мукофотлари шундан далолат бериб турибди. Шулардан уч киши — полковник (ҳозир генерал) В. В. Колесник, марҳум лейтенант Н. А. Кузнецов ва сержант Ю. Н. Миролюбов Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари бўлдилар.

Қисм аскарлари орасида Ленин орденли саккиз киши, Қизил Байроқ орденли 82 киши, Қизил Юлдуз орденли 789 киши бор. Афғонистон диёрида қисмнинг мингдан ортиқ жангчиси «Жасурлиги учун» медалига, беш юздан ортиқ жангчиси эса «Жанговар хизматлари учун» медалига сазовор бўлганлиги саксонинчи йиллар ёшларининг оммавий қаҳрамонликларидан далолат беради.

Кутиб олувчилар орасида Курск области қишлоғидан чиққан йигит сержант Сергей Шчеглов ҳам бор. Яқиндагина у уруш кўрган «афғонларнинг» айтишича, «дарёнинг нариги ёғида» бўлганди. У Афғонистонда коммунист бўлди. Сержант командирлик қилган интернационал бўлинмада озарбайжон ва литвалик, белорус ва қозоқ жанг қиларди. Улар душманларнинг нафрати нима эканлигини амалда билган ҳолда бирдай маҳорат билан жанг қилдилар. Бўлинма жангчилари афғон диёридаги сўнгги буйруқ — кўп километрли юришда ҳатто тасодифий талофотларни ҳам бермаслик кераклиги тўғрисидаги буйруқни ҳарбий маҳорат туфайли бажара олдилар.

Сергей Шчеглов бундай деди:

— Буни бажариш осон бўлмади. Реакция «йўлдаги жангларга», коммуникациялардаги қўпорувчиликларга, уйига кетаётган совет бўлинмаларига тоғ довонида қилинадиган ҳужумларга зўр бериб тайёрланганди. Зотан, юриб бораётган колонна қалтисроқ бўлади. Лекин душман жангни бошлаб берса, йигитлар ундан қочишмасди. Жангларда вужудга келган анъана шундай. Ҳарбий қасамёдга садоқат жанговар ишларда шу тахлитда текшириб кўрилади.

Сергей Хост шаҳри қамалини ёриб киришга доир катта кўламдаги «Магистрал» операциясида қатнашган. Босмачилар қуршаб олган шаҳарга озиқ-овқат етказиб бериш керак эди. Хуллас бўлинмаларимизнинг аниқ ҳаракатлари натижасида исёнчиларнинг режалари барбод бўлди — Хост аҳолиси аскарлар қўлидан нон, дори-дармон, турмуш учун зарур ҳамма нарсани олди.

— Фарзандларимиз ва набираларимиз билан фахрланамиз, — дейди у. — Қирқ бешинчи йил май куни — фашизм устидан ғалаба қозонилган кун бугун ёдимга келиб турибди. Бугун ҳам ғалаба кунидир. Янгича сиёсий фикрлаш ғалабаси, революцион қайта қуриш ғалабаси кунидир. Жангларда чиниққан йигитлар тинч ҳаётда ҳам шундай мард ва матонатли бўлишларига биз кекса авлод кишилари ишонамиз. Чунки уларни улкан ишлар кутмоқда.

...Бир текис саф тортган солдатлар қимир этмай туришибди. Қисм командири Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали Н. И. Поповга рапорт беради.

Қаҳрамон она Сайёра Йўлдошева билан Улуғ Ватан урушининг ветерани Жўрабой Боқиев қисм командирига нон-туз тутадилар. Пионерлар жангчиларга гуллар ҳадя этишади.

Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов тантанали митингни очади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев микрофон олдига келади.

У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советлари номидан, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан қаҳрамон интернационалчи-жангчиларни қизғин ва самимий қутлайди.

— Бугун, — дейди нотиқ, — ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга бўлган шонли воқеа рўй бермоқдаки, унга барча совет кишиларининг, бутун жаҳон жамоатчилигининг эътибори қаратилган. Совет қўшинларининг Афғонистондан олиб чиқиб кетилиши — иккала мамлакат халқларининг тақдирини ҳал қилишда жуда катта аҳамиятга молик сиёсий тадбиргина эмас, бу нарса Москвада Совет — Америка ижобий мулоқотини давом эттиришда ҳал қилувчи омилларнинг бири бўлиб қолиши мумкин. Бутун дунё халқлари бўлажак учрашувдан катта ўзгаришларни, қурол-яроғларни чеклаш ва тугатиш йўлида конкрет қадамларни зўр умид билан кутмоқдалар.

Бугун шу ерда, азим Амударё соҳилида кишиларни чулғаб олган ҳамма ҳис-туйғуларни ифода этиш қийин. Юксак интернационал бурчни охиригача адо этган замонамизнинг чинакам қаҳрамонлари — азамат йигитларимиз ҳаммадан кўра кўпроқ ҳаяжонланаяптилар, деб ўйлаймиз. КПСС Марказий Комитетининг Афғонистон Республикасидан қайтиб келаётган интернационалчи-жангчиларга мурожаатномасидаги сўзлар ҳар бир солдат қалбида ва барча совет кишиларининг қалбларида акс садо бермоқда. Ана шу Мурожаатномада сизларнинг қаҳрамонона вазифангизга, жасоратингиз ва ҳарбий шавкатингизга юксак партиявий баҳо берилган.

Ленин Ватанининг, советлар мамлакатининг чинакам ўғлони сифатида сизларнинг ҳар бирингиз ажал хавф солиб турганига қарамай, ўз ота ва боболарингизнинг шонли революцион анъаналарини давом эттирдингиз.

Афғонистон революцияси учун машаққатли бўлган кунларда сизлар қўшни дўст мамлакатнинг қонуний ҳукумати илтимосига биноан унинг келажагини ҳимоя қилиш, барча янги, илғор нарсаларга ҳаёт бағишлаш учун ўша диёрга бордингиз. Сизлар автомагистралларни ва бошқа ҳаётий муҳим объектларни қўриқладингиз, тинч аҳолига мўлжалланган юклар ортилган колонналарни кузатиб бордингиз, Афғонистон Республикасининг Қуролли Кучларига халқ хоҳиш-иродасини қаттиқ туриб ҳимоя қилишда ёрдам бердингиз.

Совет жангчилари вайрон бўлган мактаблар ва мачитларни, уйлар ва касалхоналарни, кўприклар ва йўлларни қайта тиклашда ёрдам берган, болалар, хотин-қизлар, қарияларни қутқариб қолган қишлоқлар ва посёлкалардаги аҳолининг самимий миннатдорчилигини ҳам унутиб бўлмайди. Сизлар афғон халқининг мустақиллигини ва унинг эркинлигини, Апрель революциясининг ғалабаларини ҳимоя қилиб, Ватанимиз жанубий чегараларининг мустаҳкам хавфсизлигини таъминлай туриб қон тўкдингиз.

Уч кунлик машаққатли юриш ортингизда қолди, лекин бу уйга олиб борадиган йўл эди, шу йўл қанчалик узоқ бўлмасин, у ҳамиша қисқа ва қувончлидир.

Биз ҳаммамиз ҳозир сизларнинг чеҳраларингизга диққат билан боқяпмиз, сизлар навқирон ва кўркам, ғайрат-шижоатга тўлиб-тошган йигитларсиз. Ёнингизда Афғонистоннинг алангали йўлларини сизлар билан биргаликда босиб ўтган жанговар командирлар турибди. Бунинг учун сизларнинг ҳаммангизга жуда катта миннатдорчилик изҳор этиб, таъзим қиламиз.

Биз афғон халқининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган қаҳрамонларнинг, интернационалчи-жангчиларнинг хотирасини чуқур ҳурмат қиламиз.

Жангда ва тўхтаб дам олиш жойида, юришлар ва осойишта кунларда граждан етуклиги синовига шараф билан бардош берган ўзбек халқининг ўғлонлари ҳам сизлар билан елкама-елка турганликларидан бугун Ўзбекистон халқи фахрланмоқда.

Ҳозир мамлакатда муҳим ва теран ўзгаришлар содир бўлмоқда. Халқ кенг демократиялаш, ошкоралик шароитида яшаб, меҳнат қилмоқда. Қайта қуриш ва янгиланиш ижтимоий ривожланишнинг барча соҳаларини: иқтисодий, социал ва маънавий соҳаларни ўз ичига олмоқда. Совет кишилари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясини муносиб нишонлашга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Биз айни ҳозир коммунистик ахлоқнинг юксак принципларини охиригача қаттиқ туриб ҳимоя қилишга шай бўлган ҳалол, принципиал кишиларга ниҳоятда муҳтожмиз.

Мамлакат сизларни ўзининг энг азиз ва азамат ўғлонларидек кутиб олмоқда ва қутламоқда. Ўзингизнинг жанговар меҳнатингизни муносиб равишда давом эттирингиз, интернационалчи-жангчи номини юқори кўтариб борингиз. Сизлар каби ўзгалар кулфатига бефарқ қарамайдиган, жасур, мард ўғлонларни, Ленин ишининг содиқ издошларини тарбиялаб вояга етказганликларидан ота-оналарингиз, бутун совет халқи фахрланадилар.

Митингда Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Раҳмонов, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси А. Р. Исмоилов, меҳнат ветерани, интернационалист-жангчининг онаси Л. П. Ваньянц, сержант С. В. Шчеглов сўзга чиқдилар.

АХДП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Афғонистон Республикаси мудофаа министри Муҳаммад Рафига сўз берилади.

Савр миллий демократик инқилобининг ҳаёт-мамот масаласи кўндаланг бўлиб турган, Афғонистоннинг озодлиги, мустақиллиги ва территориал бутунлиги жиддий хавф остида қолган пайтда Совет Иттифоқи бизга интернационал ёрдам қўлини чўзди, деди у. Ҳозир биз ана шу беғараз ёрдам самараларини яққол кўриб турибмиз: болалар мактабга қатнашяпти, деҳқонлар ер ҳайдашяпти, ишчилар станоклар олдида меҳнат қилишмоқда. Ватанни ҳимоя қилишга доир ҳар қандай топшириқни мустақил равишда бажара оладиган жанговар қобилиятли қудратли халқ армиясини ташкил этишда сизлар бизга ёрдам бердингиз.

Шу кунларда бутун Афғонистонда интернационалист жангчилар, бутун совет халқи шанига миннатдорчилик сўзлари янграмоқда, деди сўнгра Муҳаммад Рафи. Солдатлар қайтиб кетишмоқда, аммо Совет Иттифоқи билан дўстлигимиз сақланиб қолади. Бу дўстлик янада ривожланади ва мустаҳкамланади.

Жафокаш афғон халқига берган барча ёрдамингиз учун сизларга раҳмат. Сизларнинг жасоратингиз, мардлигингиз ва қаҳрамонлигингиз миннатдор афғонлар хотирасида ҳамиша сақланиб қолади. Афғонистон заминида тинчлик ва осойишталик ўрнатилиши учун ўз жонини қурбон қилган кишиларнинг хотираси олдида бош эгамиз. Афғонистон мавжудлиги ва ҳамиша мавжуд бўлиши йўлида қилган барча ишларингиз учун сизларга раҳмат.

Қисм командири полковник Ю. Т. Старов сўз олади:

— Ҳозир биз яна жонажон заминимизга қайтиб келдик. Шуни ишонч билан айтишимиз мумкин: биз ўз интернационал бурчимизни шараф билан бажардик. Қисмимиз жангчилари тўққиз йил давомида революция ғалабаларини ҳимоя қилишда афғон халқига ёрдам бериб келдилар. Оппозициянинг жаҳон империализми қурол-яроғи билан таъминланган қуролли отрядлари тарих ғилдирагини орқага буришга уринмоқдалар, аммо эндиликда буни уддалай олмайдилар. АХДП ўтказаётган миллий яраш сиёсати ўз самараларини бермоқда. Оппозициячиларнинг кўп қисми можарони тинч йўл билан бартараф этиш муҳимлигини тушуниб етиб, халқ ҳокимияти томонига ўтди. Афғон халқи урушдан чарчади.

Биз эрксевар афғон халқига қардошларча ёрдам бериб, уйимизга қайтиб келдик. Қалбларимиздаги тўлиб-тошган туйғуларни сўз билан ифодалаш қийин. Афғон халқининг озодлиги ва мустақиллиги йўлида қурбон бўлганларни эслайлик. Қаҳрамонлар хотираси мангу яшайди!

Энг яхши ўртоқларимиз ўз ҳаётларини беҳуда қурбон қилмадилар, Афғонистон озод ва мустақил давлат бўлиб қолмоқда.

Меҳнатсевар, истеъдодли кишилар пиширган нондан ҳозир татиб кўрдим, бундай ширин, таъбир жоиз бўлса, Ватанимиз иси анқиб турган нонни анчадан буён емаган эдим.

Бизни бу ерда, Ватанимизнинг жанубий сарҳадларида самимий кутиб олаётганингиз учун сизларга раҳмат.

Совет интернационалист жангчилари номидан биз Ватанимизнинг ҳар қандай буйруғини бажаришга тайёрмиз, деб Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, Совет ҳукуматига, бутун совет халқига ваъда берамиз.

Интернационалист жангчиларнинг қайтиб келишига бағишланган тантаналарда КПСС Марказий Комитети Пропаганда бўлими мудирининг ўринбосари В. Н. Севрук, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. П. Поляничко, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Г. А. Стефановский, СССР Давлат хавфсизлик комитети чегара қўшинлари бошлиғининг биринчи ўринбосари И. П. Вертелко иштирок этдилар.

Улар билан бирга Афғонистон партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари: АХДП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, АХДП Марказий Комитетининг секретари Нажмиддин Ковёний, АХДП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, АХДП Марказий Комитетининг секретари Мирсоҳиб Карвал, Афғонистон Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Нажиб Масар, Балх вилоятининг губернатори, АХДП Марказий Комитетининг секретари Муҳаммад Шариф, Афғонистон Республикаси ташқи ишлар министрининг ўринбосари Фаруҳ Корманд бор эдилар.

Ҳарбий қисмни кутиб олиш учун ўнлаб совет ва чет эл журналистлари Термизга келдилар.

Тўпланганлар минбар олдидан тантанали саф тортиб ўтган жангчиларни қизғин табриклайдилар. Колонна узра баҳор гуллари ёмғирдек ёғилади.

Ҳали олис юришдан нафасларини ростлаб ололмаган солдат ва офицерлар жонажон совет кишиларининг қучоқларига отиладилар. Термиз атроф қишлоқларининг меҳмондўст аҳолиси жангчиларни байрам дастурхонига таклиф этди. Дастурхонлар жанубий боғларнинг кўклам меваларига сероб бўлсада, жонажон диёрнинг бир қултум зилол суви билан бир бурда нони ҳаммасидан ҳам ширинроқ эди.

Бирпас ҳордиқ чиқаришдан сўнг яна йўлга тушилди. Қисм ўзининг доимий турадиган жойи сари бормоқда. Термиз эса чегарага яқинлашаётган яна бир колоннани кутиб олишга тайёрланмоқда. Совет Иттифоқи айтган сўзининг устидан чиқади — дастлабки уч ойда Афғонистонда хизмат қилаётган йигитларимизнинг ярмиси уйига қайтиб келади. Яна бир неча ойдан кейин эса ҳарбийларнинг сўнгги колоннаси дўстлик кўпригидан ўтади.

Е. ВЕЛИЧАНСКАЯ, Г. ТАЛАЛАЕВ, С. ФЕНЮТИН.
ЎзТАГ махсус мухбирлари.

• Долзарб мавзуда

ПИЛЛАКОРЛАР ЕНГ ШИМАРДИ

Ҳозир республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари ҳаётида энг масъулиятли давр бошланди. Чунки уларнинг олтин қўллари билан яратилажак пахта, мева, сабзавот, узум, пилла хирмонларининг бўйи-бастига айни кунларда тамал тоши қўйиляпти. Айниқса, пиллакорларнинг иши қизиган. Улар XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси очиладиган кунни янги марраларга эришиш билан кутиб олишни кўзлашмоқда. Бу мақсадда ҳамма ерда ипак қуртларини парваришлаш авж олдириб юборилди.

Мавсумга пухта ҳозирлик кўрилган, яъни бинолар ўз вақтида сифатли ремонтдан чиқарилиб, дезинфекция қилинган, барча керакли жиҳозлар шайлаб қўйилган, пиллакорларнинг унумли ишлашлари учун етарли шароит яратилган жойларда ипак қуртларининг соғлом ривожланиши кузатилмоқда. Андижон, Фарғона, Наманган областларида, Тошкент областининг Коммунистик, Калинин районлари ва Самарқанд областининг айрим районлари пиллакорларининг ибратли ишлари бунга мисол бўлади.

Лекин бу йилги шароит ҳамма ерда ипак қуртлари парваришини фақат илм-фан тавсияси ва илғорлар тажрибаси асосида намунали уюштириш орқали ҳосилдорликни кескин оширишни ва сифатни яхшилашни тақозо қилмоқда. Бунинг бир неча сабаблари бор. Маълумки, пиллакорлар олдига жорий йилда 28 минг тонна «кумуш тола» тайёрлаш вазифаси қўйилган эди. Шу муносабат билан қатор колхоз ва совхозларда пилла етиштириш планлари бироз камайтирилди. Хўжаликларнинг раҳбарлари эса экин майдонларини кўпайтириш мақсадида тутзорлар ҳажмини камайтириб юборишди.

Кейинчалик чет эллик буюртмачиларнинг республикамиз маҳсулотига бўлган талабини қондириш мақсадида 31 минг тонна пилла тайёрлаш мажбурияти қабул қилинди. Демак, энди пилла ҳосилдорлигини ошириш, ундаги соф ипак миқдори, тола чиқиши, битта пилладан олинадиган ипак толасининг узунлиги каби кўрсаткичларни яхшилашга асосий эътиборни қаратиш лозим бўлади. Бунинг учун парваришни яхшилаш, қуртхоналардаги шароитни кўнгилдагидек бўлишига эришиш талаб этилади.

Шароитни, вазиятни ҳисобга олиб, пиллакорларга амалий ёрдам бериш мақсадида республика Давлат агросаноат комитети пиллачилик бошқармаси ходимлари жойларга тез-тез чиқиб туришибди. Эндиги вазифа—мутахассисларининг тавсиясига амал қилиш, улар билдирган танқидий фикр-мулоҳазаларни инобатга олиш, камчиликларни тугатиш бўйича конкрет чора-тадбирлар кўришдан иборатдир.

Маълумки, апрель ойининг сўнгги кунлари ва май ойининг биринчи ўн кунлигида об-ҳаво анча паст келди. Айни кунлардаги вазият ҳам қуртхоналарда етарли ҳароратни таъминлаш учун иситиш воситаларидан фойдаланишни талаб қилмоқда. Лекин шуни очиқ эътироф этиш керакки, қатор колхоз ва совхозларда етарли миқдорда кўмир ғамланмади. Бундай ҳолни Қорақалпоғистон автоном республикаси, Қашқадарё, Самарқанд, Навоий областлари хўжаликларида кузатиш мумкин. Натижада қуртхоналарда ҳарорат тушиб кетганлиги сабабли ипак қуртларининг ривожида қолоқлик кузатилмоқда.

Шунинг учун область агросаноат комитетлари шошилинч чора кўрмоқлари, пиллакорларни кўмир ва бошқа зарур нарсалар билан тез орада таъминланишига эришмоқлари даркор. Ҳозир бой берилган ҳар бир кун ҳаммамиз учун муқаддас бўлган давлат планларининг вақтида бажарилишини хавф остига қўйишини унутмаслигимиз лозим.

Бу йил кўпчилик колхоз ва совхозларда ипак қуртининг «Андижон-1», «Андижон-2», «Фарғона-2», «Фарғона-3» деб номланган гибридлари парваришланяпти. Бу ипак қуртлари иссиққа ва намликка анча талабчан. Агар юқорида айтилганидек, хоналардаги ҳарорат нормадагидек бўлиши таъминланмаса ҳосилдан ютқазиб қўйишимиз мумкин. Бу йилги шароитда бунга асло йўл қўйиб бўлмайди.

Пилла ҳосилдорлигини оширишнинг ишончли резервларидан бири — барг сифатини яхшилашдир. Шунинг учун баргга «Барака» ва «АТ-20» стимуляторлари билан ишлов бериб, тўйимлилиги ва сифатини оширган ҳолда ипак қуртларига бериш даркор.

Пиллачилик озуқа базасини мустаҳкамлаш, фақат юқори сифатли барг олиш учун тутзорлар парваришини ҳам кучайтириш керак. Баргни мутахассислар ва тажрибали пиллакорлар тавсиясига кўра белгиланган вақтда кесиш, уни сақлашни тўғри ташкил этиш, ипак қуртларига белгиланган вақтда солиш ҳам тут баргидан самарали фойдаланишни таъминлашда ҳал этувчи омил ҳисобланади. Демак, хўжаликларнинг пиллачилик мутахассислари қуртхоналар ва хонадонларда бўлиб турмоқлари, ишни оқилона ташкил этиш юзасидан керакли тавсиялар бермоқлари, ана шу тавсияларнинг бажарилиши устидан назоратни кучайтирмоқлари, зарур бўлса кўмаклашмоқлари лозим. Шу йўл билангина ҳамма ерда зиммага олинган юксак топшириқларни шараф билан адо этилишини таъминлаш мумкин.

АГРОСАНОАТ БЎЛИМИ.

Пилла қурти боқиш штаби тузилди

Ворошилов районидаги «Победа» колхози пиллакорлари ипак қурти боқиш мавсумини намунали ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. Улар бу йил планидагидан анча кўп — 10,4 тонна «кумуш тола» тайёрлаш мажбуриятини қабул қилишган. Маррани фақат унумли меҳнат билан эгаллаш мумкинлигини яхши билган миришкорлар лозим бўлган барча ишларни фақат агротехника талаблари асосида бажаришга ҳаракат қилишаётир.

Бунда пиллакорларга хўжаликда тузилган пилла қурти боқиш штаби катта ёрдам бермоқда. Тажрибали мутахассислардан иборат штаб аъзолари тез-тез қуртхоналарда бўлиб, зарур маслаҳат ва керакли ёрдамни бериб туришибди. Шу сабабли барча пиллачилик звеноларидаги ипак қуртлари нормал ривожланяпти.

Р. КАРИМОВ.

Пешқадамлар

Тошкент районидаги Ленин номли колхоз пиллакорлари бу йил 12,5 тонна қимматбаҳо хом ашё тайёрлашни кўзлашмоқда. Шу мақсадда 240 қути ипак қурти парваришланаётир. Мавсумга пухта ҳозирлик кўрилганлиги яхши самара беряпти. Сифатли ремонтдан чиқарилиб, етарли миқдорда сўкичаклар ўрнатилган биноларда зарур ҳарорат ва намлик таъминланаётганлигидан ипак қуртлари кўнгилдагидек ривожланмоқда.

Хўжаликларда ипак қуртлари асосан пудрат асосида парвариш қилиняпти. Пиллакорлар ўртасидаги ўзаро меҳнат беллашувида Ленин ордени нишондори Раззоқ Қаюмов бошлиқ бригада аъзолари пешқадам. Тажрибали колхозчилардан Муҳаббат Шарипова, Мўътабар Маткаримова, Муҳаббат Толиповалар, айниқса, ибрат кўрсатиб ишлашяпти.

У. МУҲАМЕДОВ.

Аҳдга яраша

Олтиариқ районидаги «Иттифоқ» колхозининг «Пахтаобод» участкаси пиллакорлари бу йилги мавсумни қизғин тайёргарлик кўрган ҳолда бошлашди. Ипак қурти боқиладиган бинолар оқланиб, дезинфекция қилинди. «Кумуш тола» етиштириши керак бўлган 150 та хўжаликнинг ҳаммаси рўйхатга олиниб, ёқилғи билан таъминланди. Қимматли хом ашё тайёрлашга ҳар йили муносиб ҳисса қўшиб келаётган участка заршунослари бу йилги пилла мавсумида 16 тонна маҳсулот топширишга аҳд қилганлар. Айни кунларда заршунослар аҳдга яраша тер тўкиб, мўл ҳосилга пухта замин ҳозирлашмоқда.

А. НУРМАТОВ.

ИТАЛИЯ ФИРМАЛАРИНИНГ ВАКИЛЛАРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

16 май куни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Ғ. Ҳ. Қодиров Ўзбекистонга келган Италиянинг «Шато д' Акс», «Италмаккине планете С. П. А», «Рест и Итал» фирмалари вакиллари делегациясини қабул қилди. Делегацияга «Шато д'Акс» фирмасининг вице-президенти Жузеппе Базелли бошчилик қилмоқда.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида Янгийўл мебель фабрикасининг Олмазор филиали базасида Италия фирмаларининг иштирокида республикада Совет — Италия корхонасини бунёд этиш билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди.

Ғ. Ҳ. Қодиров мамлакатимизда авж олиб кетган қайта қуриш ва хўжалик фаолиятининг барча формаларини янгилаш ўзаро фойдали асосда чет мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлик учун янги имкониятлар очмоқда, деб таъкидлади. Шу йил март ойида СССР Ўрмон саноати министрлиги билан Италиянинг «Шато д'Акс» фирмаси ўртасида маҳаллий кўн хом ашёсини қайта ишлаб, табиий чармдан юмшоқ мебель ишлаб чиқарадиган биргаликдаги Совет — Италия қўшма корхонасини ташкил этиш тўғрисида Москвада имзоланган битим республикада қўллаб-қувватланди. Ана шундай корхона самарали ишлаши учун Ўзбекистонда барча шарт-шароит яратилади, деб ишонч билдирилди.

Италия томони тақдим этадиган техник-иқтисодий таклифлар ва ҳисоб-китобларни тайёрлаш ва ишлаб чиқишни бундан буён давом эттириш тўғрисида дастлабки битимга эришилди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. И. Огарок қатнашди.

Ўзбекистон ҳаёти билан танишиш чоғида Италия фирмалари вакилларининг делегацияси мебель саноати корхоналарига боради, Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишади, Самарқандга сафар қилади.

(ЎзТАГ).

БУГУНГИ СОНДА:

XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан
2-БЕТ

Омма билан мулоқотга эътибор
3-БЕТ

Тошкент кинофестивали арафасида
4-БЕТ

Республика билан танишув

Германия Коммунистик партиясининг Раиси Герберт Мис Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

18 май куни Германия Федератив Республикасидан келган меҳмон В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини бориб кўрди, шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилиш районларини кўздан кечирди.

Герберт Мис Ўзбекистон бўйлаб сафар қилади, партия ташкилотларининг раҳбарлари билан учрашади, республиканинг саноат корхоналарида, маданият муассасалари ҳамда ўқув юртларида бўлади.

(ЎзТАГ).

• Элга хизмат—олий ҳиммат

ПУДРАТ ЁРДАМГА КЕЛДИ

Бундан икки йил аввал Наманган шаҳар 2-уй-жойлардан фойдаланиш участкасида хўжалик ҳисобида ишловчи бригада ташкил этиш ҳақида гап кетганда кўпчилик кулиб қўя қолганди. Аммо участка бошлиғи М. Жўраев ўзининг пудрат асосида иш юритувчи бу коллектив ҳақидаги фикрларини фактлар билан исботлаб берди ва инженер-техниклар билан биргаликда ташаббусни охиригача етказишга қарор қилди. Участкага қарашли бўш ётган бино тезда мослаштирилиб, унга дурадгорлик ва токарлик дастгоҳлари ўрнатилди. Дастлабки натижалар кўзга кўрина бошлагач, участкадаги токарь, слесарь ва дурадгорларнинг кўпчилиги ишлаш учун янги жойга кела бошладилар. Улар синовдан ўтказилиб, муносиблари танлаб олинди. Шу тариқа участканинг ишончли базаси юзага келди.

Участкадагилар пудратчи бригаданинг афзалликларини қисқа муддат ичида тушуниб етдилар. Унинг коллективи биноларни қишки мавсумга тайёрлашда ҳақиқий намуна кўрсатди. Чунки илгари уй-жой хўжалигида ноёб ҳисобланган санитария узелларининг эҳтиёт қисмлари жуда кам ажратилар, уларни кутиб бутун ёзни ўтказиб юбориларди. Пудратчилар ана шундай тақчилликка барҳам беришди. Улар мавжуд дастгоҳлар ёрдамида водопровод ва иситиш тармоқларининг зарур қисмларини ясай бошлашди. Эскирган деталларга қайта ишлов бериш йўли билан уларни тиклаш ҳам ремонтчилар юмушини осонлаштирди. Бригада бундан ташқари санитария узелларини ремонтдан чиқариш, хонадонлар учун пол қилиш, эшик, дераза ва ром ясаш сингари тадбирларни бажаришни ҳам ўз зиммасига олди. Авваллари бу ишлар учун четдан ҳунармандларни жалб этишга, уларга анчагина ҳақ тўлашга тўғри келарди.

Участка территориясида яшовчи кишилар пудратчи бригаданинг устахонасида тайёрланаётган буюмларга қизиқиб қолишди. Сифатлилиги билан ажралиб турадиган дурадгорлик маҳсулотлари учун буюртмалар миқдори кўпая бошлади. Бу эса участка даромадини сезиларли даражада оширди. Хизмат кўрсатиш тури ва миқдори ҳам кенгайиб борди. Биргина ўтган йилнинг ўзида атрофига 20 нафар қўли гул усталарни уюштирган мазкур коллектив 58 минг сўмлик иш бажарди.

Уй-жойлардан фойдаланиш участкаси фаолиятига хўжалик ҳисобининг кириб келиши бутун фаолиятни равон изга солди. Тасарруфдаги 360 та уйни кўнгилдагидек сақлаш, уларда яшаётганлар учун етарли шарт-шароитлар яратиш биринчи даражали вазифа қилиб қўйилди. Шу боис слесарь-сантехниклар ва бошқа хизматчилар квартиралардаги коммуникация воситаларининг доимо соз ҳолатда бўлишига эришишга астойдил ҳаракат қилишди. Уларни белгиланган вақтда ремонтдан чиқаришдан ташқари тез-тез профилактик кўрикдан ўтказиб турилди. Бу билан санитария, водопровод ва иситиш тармоқларининг барвақт ишдан чиқишининг олди олинди.

Ўтган йили участка коллективи қишга тайёргарлик мобайнида 92 минг сўмлик миқдорда жорий ремонт ишларини бажарди. Иссиқлик тармоқларининг катта қисми ювилди. Натижада қиш мавсуми беташвиш ўтди. Айниқса, территорияда яшовчи Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари мамнун бўлишди. Уларнинг хонадонлари совуқ кунларга барвақт ҳозирлаб қўйилди ва мавсум давомида хабар олиб турилди. Бунда Рашидхон Абдуллаев, Равшан Халилов, Неъматжон Тошбоев, Владимир Любимов, Рустам Нуриддинов сингари меҳнатсевар ремонтчи слесарларнинг ҳиссаси катта.

Айни пайтда унинг қувватини янада ошириш, аҳолига кўрсатиладиган хизмат ҳажмини кенгайтириш учун ҳаракат қилинмоқда. Мавжуд дастгоҳлардан самарали фойдаланиб, бу йил ҳам кўп қаватли уйлар учун кўплаб санитария узеллари, қисмларни тайёрлашга эришилади. Квартиралардаги коммуникация воситаларининг катта қисми профилактик кўрикдан ўтказилиб, зарур бўлганлари ремонтдан чиқарилади. Участка коллективи ўзини ана шу юмушларга чоғлаб турибди.

Қ. НАЖМИДДИНОВ.

• XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан

МУСТАҚИЛЛИК НАЗОРАТДАН ЧЕТДА БЎЛИШ ЭМАС

КПСС Марказий Комитети «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида» қарор қабул қилганига бир йил бўлди. Унда область партия ташкилотининг бу соҳадаги фаолияти ҳаққоний танқид қилиниб, унга принципиал баҳо берилган эди. Хўш, бир йил давомида мавжуд камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш юзасидан қандай ишлар амалга оширилди? Бу борада ўз ечимини кутаётган яна қандай муаммолар бор?

Тошкент область партия комитетининг пленумида ана шу саволларга батафсил жавоб берилди. Область партия комитети биринчи секретари Т. А. Алимовнинг КПСС Марказий Комитетининг қарори қандай бажарилаётгани тўғрисидаги доклади ва музокараларда қатнашган нотиқларнинг сўзларида партияга қабул ҳамда партия сафларини мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган ишлар хусусида атрофлича фикр юритилди.

Партия сафларининг ўсишини механик равишда бошқариб туришга чек қўйилиб, бу ишда шаҳар ва район партия комитетларига мустақиллик берилди, деб таъкидлашди нотиқлар. Ҳозир ҳамма жойда партия сафига кирувчиларни резервга олиш ва уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан чиниқтириб бориш мақсадида икки йиллик система жорий этилган.

Эндиликда партия ташкилотлари партияга қабул қилиш масаласига ҳар жиҳатдан пухта ёндашмоқдалар. КПСС сафига кирувчилар фаолияти ҳар томонлама ўрганилиб, уларнинг сифат составига жиддий аҳамият бериляпти. Талабчанлик ортгани туфайли кейинги пайтларда партияга қабул қилиш 2—3 ҳисса камайди, бироқ бу партиявий ишга салбий таъсир кўрсатмади. Бу — партия сафларининг мустаҳкамлиги унинг сони билан эмас, балки сифати билан белгиланиши ҳақидаги ленинча ғоянинг амалдаги ёрқин далилидир, деди докладчи. Ҳозир партия ташкилотлари фаолиятига мана шу нуқтаи назардан жиддий баҳо берилмоқда. Ҳар бир кишини партия сафига қабул қилиш аниқ мақсадни кўзлаб амалга оширилмоқда.

Жумладан, Пискент районидаги «Гулистон» колхози партия комитети ишлаб чиқаришнинг қуйи звеносида партиявий таъсирни кучайтириш мақсадида колхозчи Г. Ташарованн партия аъзолигига кандидатликка қабул қилди ва уни қолоқ участкага юборди. Г. Ташарова шахсий намунаси, актив ҳаётий позицияси билан ёшлар коллективини ўз ортидан эргаштира олди. Натижада бригада ўтган йили районда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажарди.

Партия сафига кирувчиларни резервга олиш ва КПСС аъзолигига кандидатлар билан ишлаш борасида Октябрь, Ғалаба районлари партия ташкилотларида ҳам ибратли тажриба тўпланган. Амалга оширилган ишлар, чора-тадбирлар хусусида докладда шундай мисол келтирилди. Ўтган йилнинг иккинчи ярми ва шу йилнинг 4 ойи мобайнида 900 киши партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Уларнинг асосий қисми партия аъзолигига ўтгунга қадар аниқ топшириқларни бажариб, жиддий синовдан муваффақиятли ўтди. Шунингдек, фақат кейинги 4 ой ичида 192 партия аъзолигига кандидат КПСС сафига қабул қилинмади. Партия комитетларида нообъектив тавсиянома берган 162 коммунистнинг жавобгарлиги масаласи кўриб чиқилди.

Аммо шунга қарамай айрим партия комитетлари бу муҳим, жонли иш билан жиддий шуғулланмаяптилар. Масалан, Бекобод районидаги Далварзин пахта заводида 80 процент ишчи ва 20 процент хизматчи меҳнат қилади. Партия ташкилотининг состави эса мутлақо бунинг акси. Коммунистларнинг 75 процентини хизматчилар, фақат тўртдан бир қисминигина ишчилар ташкил этади. Бундай шароитда завод партия комитети ишчилар ҳисобига партия сафини ўстириш ҳақида қайғуриши лозим эди. Амалда эса партия сафига қабул қилишда яна ишчиларни четлаб, хизматчилардан 3 киши резервга олинди.

Умуман, шу йилнинг биринчи квартали давомида область партия ташкилотлари ҳисобида ишчилар ҳиссаси 0,3 процентга камайди. Ангрен, Олмалиқ, Акмал Икромов районларида бу кўрсаткич 2—5 процентга етди.

Пленумда танқиддан тўғри хулоса чиқариб олиш ўрнига «Бу борада ўзимизга мустақиллик берилди-ю нега ўз ихтиёримизга қўйишмайди» деган тушунча нотўғри эканлиги қайд этилди. Мустақиллик ўзбошимчалик билан иш юритиш эмаслиги уқтирилди. Мустақилликни партиявий назоратдан четда бўлиш, деб тушуниш оқибатида айрим партия комитетлари фаолиятида жиддий камчиликлар рўй бераётгани мисоллар асосида кўрсатиб ўтилди. Жумладан, Оҳангарон районида туб аҳоли ҳисобига коммунистларнинг сони ортиб боряпти. Бу кўрсаткич 1987 йил охирида 54 процентни ташкил этган бўлса, шу йилнинг биринчи кварталида туб аҳоли ҳисобига партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинганлар яна кўпайиб, 75 процентга етди. Худди шундай аҳволни Калинин, Фрунзе, Бўстонлиқ районлари мисолида ҳам кўриш мумкин.

Тошкент область партия комитети пленумидан

Айрим партия комитетлари партия сафини хотин-қизлар ҳисобига тўлдириб боришга етарли аҳамият бермаяптилар. Наримонов шаҳар, Тошкент, Ўрта Чирчиқ район партия ташкилотларида жами коммунистларнинг фақат 7-12 процентинигина хотин-қизлар ташкил этади, холос. Оржоникидзе районида кейинги тўрт ой давомида биронта хотин-қиз партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинмади.

Бироқ бундай номувофиқликка область партия комитети, ташкилий-партиявий ишлар бўлими (Р. Турсунов) ўз вақтида тегишли баҳо бермаяпти. Бўлим ходимлари кейинги пайтларда амалий ёрдам кўрсатиш учун шаҳар ва район партия комитетларида тез-тез бўлишларига қарамай, ўз фаолиятларини суст қайта қурмоқдалар.

— Тўғри, кейинги пайтларда область партия комитети ходимлари шаҳар ва район партия комитетларига бориб туришибди. Лекин улар бевосита партия ташкилотларининг ўзида кўпроқ бўлишса, коммунистларни ўйлантираётган муаммолар билан қизиқиб, амалий ёрдам беришса яхши бўларди, — деди ўз нутқида Олмалиқ кон-металлургия комбинати ишчиси Л. Алексеева. — Масалан, комбинатимиз партия комитети фаолиятида ижобий ўзгаришлар рўй берди. Эндиликда партияга қабул қилинувчиларнинг сонига эмас, балки сифатига кўпроқ эътибор бериляпти. Лекин бу етарли эмас. Партия аъзолигига кандидатларга маслаҳат, амалий ёрдам беришни янада жонлантириш лозим. Агар ҳар бир партия ташкилоти секретари ва партия группаси етакчиси ўз иш кунини кандидат билан учрашиш, унинг истак ва таклифлари билан қизиқишдан бошласа фойдадан холи бўлмасди.

Музокарада сўзга чиққан Паркент район партия комитетининг биринчи секретари И. Салимов, Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети секретари В. Федулов, Ангрен шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Ў. Турғунов, Ҳамза район партия комитетининг биринчи секретари Ф. Нажимитдиновлар ҳам партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳамда мавжуд камчиликлар тўғрисида ошкора фикр юритдилар. Улар коммунистларни аттестациядан ўтказиш орқали масъулиятини оширишга, тавсиянома берган, тажрибали, кекса коммунистларнинг мураббийлигидан кенг фойдаланиш лозимлигига эътиборни қаратишди.

Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш-умумпартиявий ишдир. Пленумда бу иш билан қуйи партия ташкилотларидан тортиб, то область партия комитетининг барча ходимларигача шуғулланиши лозимлиги қайд этилди. Область партия комитети қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат саноати бўлими (Э. Жаваков) юқорида танқид қилинган Далварзин пахта заводидаги аҳволни четлаб ўтаётгани, транспорт ва алоқа бўлими (А. Манасов) Сергели районидаги 3-автопарк меҳнат коллективидаги коммунистларнинг миллий состави билан қизиқмаётгани, фан ва ўқув юртлар бўлими (Ш. Жалилов) Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш институти коммунистлари сафини хотин-қизлар ҳисобига ўстиришга беларво муносабатда бўлаётгани принципиал танқид қилинди.

Очиқ айтиш керакки, область, шаҳар, район партия комитетлари ходимлари жойларда бўлганида ҳамиша ҳам партиявий-ташкилий масалалар билан қизиқмаяптилар. Улар муаммони тор, бир ёқлама ўрганаётирлар. Оқибатда кўп ҳолларда партия ходимлари хўжалик ишлари билан банд бўлиб қолишяпти. Бу ўринда Янгийўл районидаги Калинин номли колхоз раиси М. Аҳмаджонов нутқи характерлидир.

— Партия органи ходими, аввало сиёсий раҳбарлик, ишлаб чиқариш, хўжалик муваффақиятини идеологик жиҳатдан таъминлашга эришиши лозим — деди у. Амалда эса уларнинг кўпчилиги хўжалик ишлари билан ўралашиб қолишяпти. Ҳозир аксарият жойларда шаҳар, район партия комитетларининг биринчи секретарлари ҳамма ишни ўз зиммаларига олишган. Менимча, бундай иш услуби қайта қуришга фойдадан кўра, кўпроқ зарар етказади.

Танқид ва ўз-ўзини танқид, ошкоралик, демократия кадрларни юксак масъулият, принципиаллик ва талабчанлик руҳида тарбиялашнинг таъсирчан воситасидир. Ғалаба район партия комитетининг биринчи секретари Қ. Холмирзаев, Янгийўл пойабзал фабрикаси ишчиси М. Валиева, область комсомол комитетининг биринчи секретари Ғ. Усмонхўжаевлар кўпчилик партия комитетларида ошкора танқид ва принципиал таҳлил кўзга ташланса-да, айрим жойларда ҳали ҳам чуқур таҳлил, мақсад аниқлиги, жанговарлик етишмаётганини таъкидладилар.

Пленум принципиал танқид ва ошкора фикр алмашув вазиятида ўтди. Қилинган ишлар атрофлича таҳлил этилди. Коммунистнинг қайта қуришга муносабати, актив ҳаётий позицияси ўз ифодасини топди. Кадрларни ростгўйлик, ҳалоллик, юксак масъулият ва талабчанлик руҳида тарбиялаш биринчи даражали вазифа эканлиги айтиб ўтилди.

Шунингдек нотиқлар область экономикасида, социал-маданий, аҳолини уй-жой билан таъминлаш соҳаларида партиямиз қўяётган талаблардан анча орқада қолинаётганлигини уқтиришди. Қишлоқ хўжалигида маҳсулот таннархи қимматлигича қолмоқда. Меҳнатни ташкил этишнинг янгича усулларига ўтиш суст. Ўтилган жойларда эса инсон омилини кучайтириш масаласи диққат марказига олинмаган. Совет турмуш тарзи бузилиши ҳолларига барҳам берилмаётир. Ташмачиларга қарши кураш ўткир масала қилиб қўйилмаяпти. Натижада қатор ишлаб чиқариш корхоналарида хом ашё, тайёр маҳсулотларни ўғирлаш фактлари содир бўлди. Жумладан, Тошкент гўшт комбинати Янгийўл колбаса заводида назоратнинг йўқлигидан фойдаланган бир группа ташмачилар ўғирлик устида фош этилдилар. Ҳар бир ишчи, хизматчини оддий тартиб-қоидага, интизомга ўргатиш, улар онгига корхона хўжайини туйғусини сингдириш, уларни чуқур масъулият ва юксак эътиқодли қилиб тарбиялаш партия ташкилотларининг шарафли вазифасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов пленумда нутқ сўзлади.

Пленумда қайта қуришнинг олдинги сафларида бораётган 53 коммунист XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегат қилиб сайланди.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими И. Е. Пономарев қатнашди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

А. МАДАТОВ,
А. МАННОПОВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг 1987 йил молия-хўжалик фаолияти ҳамда Озиқ-овқат программасини амалга ошириш якунлари ва республика агросаноат комплекси барча тармоқларини асосан хўжалик юритишнинг иқтисодий методларига ўтказишга тайёргарликни тубдан яхшилаш чоралари» тўғрисида қарор қабул қилди.

Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш юзасидан муайян иш қилганлиги таъкидланади. Ялпи дон етиштириш бир ярим баравар кўпайди, сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштириш ҳажми ошди. Чорвачилик янада ривожланди. Сут ва гўшт етиштириш, товуқлардан тухум олиш кўпайди. Комитетга қарашли колхозлар ва совхозлар давлатга дон, сабзавот, полиз маҳсулотлари, сут, тухум ва қоракўл тери сотиш шунингдек умумиттифоқ фондига мева-сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш планларини бажардилар. Қайта ишлаш саноати бир қанча тармоқларида ижодий силжишлар бўлди.

Кўпгина колхозлар, совхозлар, агросаноат комитетлари ва бирлашмалари хўжалик ҳисобини, бригада ва оила пудратини жорий этишга кўпроқ эътибор бера бошладилар ва шу асосда иқтисодий кўрсаткичларни яхшиладилар. Пудрат шароитида ишлаган коллективларда меҳнат унумдорлиги бошқа, коллективлардагига нисбатан: деҳқончиликда 23,5 процент ва чорвачиликда 6,4 процент юқори бўлди. Системадаги корхоналар ва ташкилотлар 1,5 миллиард сўм фойда олиб, бу соҳадаги планни бажардилар. Бу эса 1986 йилда олинган фойдадан 343 миллион сўм кўпдир. Зарар келтирувчи корхоналар сони 214 та камайди. Банк ссудалари ва маҳсулот етказиб берувчилар счетлари бўйича вақтида тўланмаган қарзлар учдан бир баравардан зиёдроқ камайди.

Шу билан бирга КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев республика раҳбар ходимлари ҳузурида сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, қишлоқ хўжалигини ҳамда агросаноат комплексининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда катта камчиликларга йўл қўйилди, барпо этилган ишлаб чиқариш-иқтисодий потенциалидан юқори самара билан фойдаланмаяпти. Комплексда ишлаб чиқариш ҳажмини оширишнинг катта имкониятлари, биринчи навбатда бошқарувнинг замонавий иқтисодий методлари суст жорий этилаётганлиги, барча колхозлар, совхозлар, корхоналар ва бирлашмаларни хўжалик юритишнинг янги шароитига ўтказишдаги сусткашлик туфайли ишга солинмай қолмоқда. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети бригада, оила ва ижара пудрати шароитида илғор иш тажрибасини етарли оммалаштирмаяпти. Пудратчи коллективларни ташкил этиш, шартномалар тузиш ва уларни бажариш, меҳнатни рағбатлантириш чоғида маъмуриятчилик ва расмиятчилик фактларига барҳам берилмаган. Харажатларни ҳисобга олишнинг чек формаси ва ишлаб чиқаришни бошқаришнинг цех структураси жуда суст жорий этилмоқда. Барча даражадаги кадрларга хўжалик юритишнинг янги методларини ўргатишга кам эътибор берилмоқда. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, интенсив технологияларни жорий этиш ва алмашлаб экишни ўзлаштириш юзасидан етарли иш қилинмади, натижада қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ва суғориладиган ерлар самараси паст бўлди. Ҳисобот йилида 646 миллион сўмлик деҳқончилик маҳсулотлари кам олинди, 1986 йилга нисбатан ялпи пахта, картошка, мева ва узум ҳосили камайиб кетди.

Чорвачиликда ҳам маҳсулот етиштиришни кўпайтириш резервларидан тўла фойдаланилмади. Чорва моллар маҳсулдорлиги жуда секинлик билан кўпаймоқда, қорамоллар ва чўчқани семиртириш, сигирлар ва паррандалар сонини кўпайтириш планлари бажарилмади, қўй ва эчкилар сони эса 121 минг бош камайиб кетди. Сигирларнинг тўртдан бир қисми қисир қолди. Тармоқда қорамоллардаги бруцеллёз ва сил қасалликларига қарши самарали кураш олиб борилмаяпти, чорва молларнинг нобуд бўлиши камаймаяпти. Кўпгина колхозлар ва совхозларда ем-хашак етиштириш қониқарсиз ташкил этилган, озуқа экинлари экиш плани бажарилмаган.

Озиқ-овқат масаласини жадал ҳал этиш ва аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш борасидаги ишлар комитет олдига қўйилган вазифаларга мос эмас. Сўнгги 12 йил ичида экин майдонлари ва чорва моллар сони кўпайишига эришилган бўлса ҳам озиқ-овқат экинлари ҳосилдорлиги, чорва моллар ва парранда маҳсулдорлиги ошмади. Комитетга қарашли колхозлар ва совхозлар 1986—1987 йилларда пландагига нисбатан донни 253 минг тонна, мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошкани 690 минг тонна кам етиштирдилар. Чорва моллар ва паррандани боқиб семиртириш 22 минг тонна кам бўлди. Республикада аҳоли жон бошига озиқ-овқат истеъмол қилиш белгиланган нормативларга ва мамлакатда таркиб топган ўртача даражага нисбатан анча орқада қолмоқда.

Республика Давлат агросаноат комитетининг коллегияси КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгашда қайта ишловчи тармоқларни ривожлантиришда йўл қўйилган камчиликлар хусусида билдирилган танқид ва мулоҳазалардан тегишли хулоса чиқариб олмади. Ҳисобот йилида 69 та саноат корхонаси 162 миллион сўмлик товар маҳсулотини кам етказиб берди, ҳар уч корхонадан бири шартнома мажбуриятларини ҳисобга олганда, маҳсулотни реализация қилиш планини бажармади. Пахта тозалаш тармоғи анча миқдорда пахта толасини, шу жумладан экспорт учун мўлжалланган толани тўла етказиб беролмайди. Хом ашёни қабул қилиб олиш, сақлаш ва қайта ишлаш қоидаларининг бузилиши оқибатида ишлаб чиқаришда планга қўшимча нобудгарчиликларга, шунингдек пахтадан сифатсиз тола ишлаб чиқарилишига йўл қўйилди. Озиқ-овқат ва консерва тармоқларида ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланилмади, кондитер маҳсулотлари, қадоқланган чой, болалар учун консервалар ва бошқа баъзи турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш планлари бажарилмади.

Фонд билан таъминланишнинг кўпаяётганлиги шунга мувофиқ равишда маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш билан қопланмаяпти. Ўтган йили пахтани қўлда териб олишда ана шу сабабли қўшимча равишда 71 миллион сўм сарфланди. Ҳисобот йилида капитал маблағларни ўзлаштириш, қурилиш-монтаж ишларини бажариш, асосий фондларни ишга тушириш планлари бажарилмади. «Узагропромстрой» давлат-кооператив бирлашмаси ҳам асосий техникавий-иқтисодий кўрсаткичларни бажара олмади.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети колхозлар ва совхозлар рентабеллигини оширишга тегишлича эътибор бермаяпти. Кўпгина хўжаликларда ва корхоналарда маҳсулот таннархи асоссиз равишда жуда юқори бўлмоқда, катта миқдордаги ноишлаб чиқариш харажатлари ва нобудгарчиликка йўл қўйилмоқда. 650 колхоз, совхоз ва бошқа корхона ва ташкилотлар йилни 289 миллион сўм зарар келтириш билан тугалладилар. Дебитор қарзларни тўлашга, товар-материал бойликларни нормадан ортиқча қолдиқларига ва планда кўзда тутилмаган бошқа мақсадларга сарфлаб юборилган маблағларни оборотга киритиш иши сусткашлик билан олиб борилмоқда. Молия ва хўжалик фаолиятининг кўпгина соҳаларида моддий бойликларни ҳисобга олиш йўлга қўйилмаган, уларни сақлаш ҳамда аниқланган растраталар, камомадлар ва ўғирлик етказган зарарни тўла қоплаш таъминланмаган.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети коллегияси тегишли соҳаларда ишларнинг аҳволи учун Комитет марказий аппарати ва қуйи бошқариш органлари, жавобгарлигини зарур даражада оширмаяпти, ташкилотчилик ишлари ўрнига кўпинча жойларга кўпдан-кўп буйруқлар ва кўрсатмалар юборилмоқда, баъзан ижро расмият учунгина текширилмоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ва унинг коллегиясининг корхоналар ва ташкилотларнинг молия-хўжалик фаолиятига раҳбарлик қилиш, озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш ҳажмини кўпайтириш ва хўжалик юритишнинг иқтисодий методларини жорий этишга оид ишлари етарли эмас ва партия XXVII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг бундан кейинги Пленумлари қарорларига тўла мос келмайди, деб топди.

Ўзбекистон ССР министрлари И. Қ. Қурбонов, В. И. Антонов, Т. Н. Набиев ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раиси бошқа ўринбосарларининг эътибори республика агросаноат комплексини қайта қуришда, партия ва ҳукуматнинг барпо этилган ишлаб чиқариш иқтисодий потенциалидан фойдаланишни яхшилашга қаратилган қарорларни амалга оширишда улар сусткашликка йўл қўяётганликларига ва талабчанлик қилмаётганликларига қаратилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Республика Давлат агросаноат комитети зиммасига:

1987 йил молия-хўжалик фаолиятини чуқур таҳлил қилиш асосида бир ой ичида мавжуд катта камчиликларни бартараф этиш ва шу йилги планлар бажарилишини таъминлашнинг конкрет программасини белгилаб олиш вазифасини юклади. Бу программа амалга оширилиши устидан таъсирчан контрол ўрнатилиши керак;

ишлаб чиқариш топшириқларини сурункасига бажармай келаётган ва норентабель ишлаётган колхозлар, совхозлар, бошқа корхоналар ва ташкилотлар ишини қўшимча равишда кўриб чиқиш. Қолоқликни бартараф этиш, жумладан ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ҳамда бошқа корхоналар билан қўшиб юбориш, зарур бўлган тақдирда эса айрим корхоналарни белгиланган тартибда тугатиш билан боғлиқ бўлган масалаларни ана шу корхоналарнинг меҳнат коллективлари иштирокида ҳал этиш;

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети коллегияси, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг эътибори хўжалик юритишнинг иқтисодий методларини жорий этиш, колхозлар, совхозлар, бошқа корхоналар ва ташкилотларни тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказиш — агросаноат комплексида ишлар аҳволини тубдан яхшилашнинг, озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш хажмини оширишнинг, улар хилини кўпайтиришнинг, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан саноатнинг қайта ишловчи тармоқлари боғлиқлигини чуқурлаштириш ва самарадорлигини оширишнинг ҳал қилувчи шарти эканлигига қаратилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Давлат агросаноат комитетидан:

колхозлар ва совхозларда айни бир пайтда харажатларни ҳисобга олиш ва контрол қилишнинг чек формасини, шунингдек бошқаришнинг цех структурасини жорий этиб, барча ишлаб чиқариш бўлинмаларини бригада, оила ва шахсий пудратга ўтказишни 1988-1989 йилларда тугаллашни;

ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида хўжалик ҳисоби чинакамига, ҳақиқий жорий этилиши, ходимларга пировард натижага қараб ҳақ тўланиши учун агросаноат комитетлари, бирлашмалар ва хўжаликлар раҳбарлари ҳамда мутахассисларининг жавобгарлигини оширишни;

қишлоқда ва қайта ишловчи тармоқларда юксак меҳнат унумдорлигини ва маҳсулот таннархи камайтирилишини таъминлайдиган омил сифатида ижара пудратига эътиборни кучайтиришни;

ўзига қарашли барча хўжаликлар, корхоналар ва ташкилотларни 1989 йил 1 январдан бошлаб тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишлашга ўтказишга тайёрлаш программасини бир ой ичида ишлаб чиқишни, бунда кадрларга хўжалик юритишнинг янги методларини ўргатишга, иқтисодий нормативлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид нархларига табақалаштирилган қўшимчаларни ўз вақтида ишлаб чиқишга алоҳида эътибор беришни;

агросаноат комплексини бошқаришнинг Бош схемаси лойиҳасида кўзда тутилган агросаноат комбинатлари, фирмалар ва бошқа бўлинмаларини тузиш масалалари бутун комплексини икки ой ичида ҳал этишни талаб қилди.

Сув хўжалиги қурилишига ажратилаётган моддий ва молиявий ресурслардан, сув ресурсларидан уқувсизлик билан фойдаланиш фактларини бартараф этиб, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга жамлаш Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда улар маҳаллий бўлинмаларининг энг долзарб вазифаси деб ҳисобланди.

Республика Давлат агросаноат комитетига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига корхоналар ва ташкилотларни молиявий жиҳатдан соғломлаштириш программаси қандай бажарилаётганлиги устидан доимий назорат ўрнатиш, дебитор қарзларни тўлашга, нормадан ортиқча товар-материал бойликларни сақлашга ва бошқа планда кўзда тутилмаган мақсадларга сарфлаб юборилган маблағлар оборотга киритилишини таъминлаш, шунингдек банк ссудалари ва маҳсулот етказиб берувчиларнинг счетлари юзасидан вақтида тўланмаган қарзларнинг тўланишини таъминлаш топширилди.

• Уй-жой қурилиши—муҳим социал вазифа

РЕЖАЛАР АНИҚ

Хива районидаги В. И. Ленин номли колхоз партия комитети билан халқ депутатлари Ўзбекистон қишлоқ Совети биргаликда «Уй-жой программаси»ни ишлаб чиқишган. Программадаги рақамлар аниқ. Яқин вақтлар ичида 110 оила уй-жой билан таъминланади. 1990 йилга келиб эса мазкур проблема тўла ҳал этилади. Социал, маиший, маданий объектларни қуришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда.

Колхоз ҳисобига 20 та коттеж, жамоат маркази, 5 минг ўринли стадион қурилмоқда.

Хўжалик партия ташкилоти бутун тарбиявий ва сиёсий ишларни давр талаби даражасида олиб бораётир. Хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг коммунистлар олдидаги ҳисоботи, айниқса, ҳаммага маъқул бўлаётир.

Инсонга ғамхўрлик — бош масала. Қишлоқда турмуш маданияти юксалмоқда. Колхозчилар уйларида табиий газ ва водопровод бор. Йўллар асфальтланган. Клуб ва кутубхона ҳар куни гавжум.

Хива районида бошланғич партия ташкилотлари жанговарлик кўригининг иккинчи босқичига ўтилди. Дастлабки босқич хулосалари чиқарилмоқда.

Суратда: колхознинг бошланғич партия ташкилоти жанговарлик кўригини ўтказиш бўйича мувофиқлаштирувчи комиссия аъзолари (чапдан ўнгга): бош инженер Исмоил Матназаров, комсомол комитети секретари Қўзибой Исмоилов, кадрлар бўйича инспектор Дилором Қутлиева ва бош иқтисодчи Полвонназар Қўзиев.

Қ. Отаев фотоси
(ЎзТАГ).

Карл Маркс планетаси

Совет астрономлари топган 2807 номерли кичик планета эндиликда Карл Маркс номи билан аталади.

СССР Фанлар академияси Назарий астрономия институти шу ҳақда қарор қабул қилди ва АҚШда жойлашган Халқаро кичик планеталар маркази бу қарорни тасдиқлади. Мамлакатимизда шу институт астероидларни ўрганиш ишларига бошчилик қилади.

Ленинград.
(ТАСС мухбири).

«Ҳосил-88»: «Дала-редакция» телефон линиясида

ПИЧАН ЎРИМИ ҚИЗҒИН

Бу йил Сурхон воҳасида ёғин-сочин мўл бўлди. Кетма-кет ёғиб ўтган жала ва ёмғирлардан сўнг чарақлаб нур сочган қуёш жилоси қир-адирларда, сой ва яйловларда ўт-ўланлар ривожига ривож қўшди.

Телефонда Қумқўрғон район агросаноат бирлашмаси кенгаши раисининг ўринбосари, район хашак жамғариш штаби бошлиғи А. ҲИММАТОВ:

— Бу йил чорвадорнинг бахти келди. Қулай об-ҳаво шароити яйловларда ва тоғ этакларида табиий ўтларнинг жуда катта запаси вужудга келишига имкон берди. Бундан фойдаланган озуқа жамғариш бригадалари ва звенолари коллективлари ташаббус билан чиқишди. Районда пичан жамғариш ойлиги эълон қилинди. Бу муҳим ишга етарли ишчи кучлари, техника воситалари ажратилди. Ҳозир Боботоғ этакларидаги Сайхон, Ўқлон, Қорлиқтуя, Каллабулоқ яйловларида, кўз илғамас адирларда пичан ўрими қизғин. Гагарин номли қоракўлчилик — наслчилик хўжалиги чорвадорлари мусобақада пешқадам. Хўжалик маъмурияти бу муҳим ишни ғоят қисқа муддатларда, тез ва соз ҳал қилиш учун 6 та ҳашарчилар бригадаси ташкил этди. Улар ихтиёрига 10 тадан пичан ўрадиган ва тўдалайдиган агрегат, 10 та пресс-подборшик, 11 та тележкали тракторлар бериб қўйилди. Мутахассислар ҳисоб-китобига кўра табиий пичан запаслари бу йил гектар бошига 6-6,5 центнерни ташкил этади. Совхоз коллективи ҳашак тўплаш ойлигида ками билан 7—8 минг тонна пичан ўриб-йиғиб олиш мажбуриятини олди. Шу кунларда П. Маҳмудов бошлиқ хашакчилар бригадаси аъзолари меҳнат беллашувида олдинда боришяпти. Коллектив ўтган ўн беш кун ичида 250 тоннадан зиёд пичан йиғди. Мавсумда 3 минг тонна пичан жамғариш мажбуриятини олган, бригадада 6 киши меҳнат қилмоқда. Уларнинг 4 нафари механизатор.

Трубкани ўз мухбиримиз А. ХАЛИЛОВ олди.

Мана, ёнимда механизатор Эшбой Зиёев турибди. Мен уни саволга тутаман.

— Ҳар куни қанча гектар пичан ўряпсиз?

— 17-18 гектар.

— Жамғарган хашагингиз бир кунда неча центнер бўляпти?

— 150-155 центнер..

Ҳозир районда қоракўл терилар етиштиришга ихтисослашган саноат комплекси коллективи ҳам қўшни хўжаликларнинг яйловларида уларнинг розилиги билан табиий пичан ўриб-йиғиб олишга жадал киришди. Айниқса, хўжаликнинг Б. Нормуродов бошлиқ хашак тайёрловчилар кўчма звеноси аъзолари бу ишда ҳаммага ўрнак. Кунига 7 гектаргача майдонда хашак ўриб, 5 тоннагача прессланган озуқа тайёрлаётган Ч. Остонақулов, Б. Тожиев, С. Алибоев каби илғор механизаторлар шу ой бошидан буён 170 тоннага яқин пичан жамғардилар.

Ана шундай юзлаб фидокорлар меҳнати билан район озуқакорлари бу йил 6760 тонна ўрнига 10—12 минг тонна табиий пичан тўплашга сўз берганлар.

Шунингдек, Денов районидаги Ульянов номли, Шеробод районидаги «Коммунизм» совхозларида, Жарқўрғон районидаги Н. Боймуродов номли ва бошқа колхозларда хашак ўрим-йиғими жадал давом этяпти.

Область агросаноат комитети раисининг ўринбосари С. БОБОМУРОДОВ ҳикоя қилади:

— Областимиз колхоз ва совхозларидаги яйловлар, қир-адирлар, тоғолди массивлари ва дарё ҳамда сой-соҳилларидаги 40 минг гектар майдонда бу йил мўл-кўл табиий пичан жамғаришга эришамиз. Бунинг 27 минг гектарида хашакни техника ёрдамида, қолган қисмида эса қўл кучи билан ўрим-йиғим ишлари олиб борилади. Режамиз — қишловгача 35 минг тонна табиий пичан жамғариш. Ҳозиргача бу долзарб ишга барча хўжаликлар ёппасига киришди. Улардаги мавжуд хашак тайёрловчи кўчма бригадалари ихтиёрларига юзлаб сенокосилкалар, грабил, пресcподборшчик ва тележкали тракторлар бириктиб берилди. Шу ойнинг ўтган кунлари давомида 15 минг тоннадан зиёд пичан ғарамларга босилди. Далаларда хашак ўрими тобора қизғин тус олиб бормоқда.

Линияда «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири Н. САЪДУЛЛАЕВ навбатчилик қилди.

• *Қайта қуриш нишоналари*

ЁРДАМ, ХУЛОСА, САБОҚ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қабулхонасидан репортаж

Қўлёзма ноширга етиб боргунча ўн йил вақт ўтди. Уни ўқишар, муҳокама қилишар, маъқуллашарди ва... орқага суриб қўйишарди. Ваҳолонки, уни ана шу бутун вақт мобайнида китобхонлар кутаётган эди. Чунки ўтмишни тасвирловчи монография ҳозирги ва эртанги кунимизни чуқурроқ идрок этишга ёрдам берар эди.

Билимдонларнинг фикрича, профессор Ю. О. Отабековнинг «Тошкентнинг юз йил мобайнидаги (1859—1959 йиллар) соғлиқни сақлаш тарихи» асарига айни мана шу сифатлар хосдир. Бу асарда Ўрта Осиёдаги энг катта шаҳарнинг замонавий соғлиқни сақлаш соҳасида орттирган тажрибаси йиғилиб, умумлаштирилган, анъаналар давомийлиги, медицина таълимининг қарор топиши, илм-фаннинг ривожланиши таърифлаб берилган. Айни вақтда бу келажакка ташланган назардир.

Мана, шу тадқиқотда белгиланган марра ҳам ортда қолди, муаллиф ҳаётдан кўз юмди, асар эса китобхон билан учрашувни ҳамон кутиб ётар эди. Ана шунда олимнинг рафиқаси Олий Советга мурожаат қилди.

Бундай мурожаатнинг алоҳида маъноси бор. Кимдир бошқа ҳамма воситалардан умид узган кишиларгина ўша ерга мурожаат қилишади дейиши мумкин. Эҳтимол... аммо кўпинча бу ўз давлатининг принциплари ва тартиб-қоидаларига жуда чуқур ишончнинг далилидир. Ишни дарҳол равшанлаштиришга, адолатга эришишга муваффақ бўлинмаганига нима дейиш мумкин? ...Умид узилгани йўқ: одам барча идораларда талаби қондирилишига эришмаганидан кейин олий ҳокимиятга мурожаат этмоқда.

Одатда бошқа имкониятлари қолмаган кишиларнинг шундай мурожаатларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қабулхонасида кузатишимга тўғри келди.

Бу кишилар олдиндан тайинлаб қўйилган кун ва соатда — эрталаб соат 11 да ҳозир ҳам Ленин майдонининг кўрки бўлиб турган қадимги бинога келишди. Аммо қабул аслида шу муддатдан илгариёқ бошланган эди: Пўлат Қирғизбоевич Ҳабибуллаев вестибюлдаёқ одамлар билан танишиб, уларнинг ҳар бири билан қўл бериб кўришди: шу пайтда талаб ёки илтимоснинг моҳияти нимада эканлигининг аҳамияти йўқ, чунки уларнинг ҳаммаси-тенг ҳуқуқли гражданлар, қабул олдидан танишиш эса Президиум Раиси билан унинг ҳамгражданлари ўртасидаги ўртоқларча муносабатни таъкидлайди.

Уларнинг ҳаммаси Президент билан шахсан учрашувга қадар референтлар, қабулхона ходимлари билан обдон гаплашиб, йўл-йўриқ олишган албатта: баъзи нарсаларни мана шу мўътабар ташкилот номидан тегишли идораларга мурожаат қилиб оператив равишда ҳал этиш мумкин. Олий даражадаги учрашув зарур бўлиб қолган ҳолларда ҳам кўп нарсани олдиндан аниқлаб, камчиликларни тўлдириш, ишнинг моҳиятини тушунтириб бериш керак бўлади... Маълумотномада баён этилган шу ишни Президиум Раиси одамларни таклиф қилиш олдидан синчиклаб кўриб чиқади.

...Ўша қўлёзма муносабати билан қилинган илтимос ўзига хос тарзда «ривожлантирилди». Нашрга тайёрлансин! Шу заҳотиёқ махсус илмий таҳрир қилиш, эҳтимол тутилган қўшимча ва аниқликларни киритиш каби амалий тадбирлар белгиланади — вақт ўтиб боряпти-да, янги маълумотлар ва вазиятларни эътиборга олиш керак... Сўнгра профессор Отабековнинг бошқа асарлари тўғрисида гап очилади, суҳбатдошлар жаҳон медицинаси устозларидан Абу Али ибн Синонинг ишонарли қиёфасини тиклаган андижонлик олимларнинг жуда мароқли тадқиқотини эсга олишади...

Ҳаммаси равшанми? Раис эса аёлнинг яна бир неча минут қолишини сўрайди — унинг шахсий ижоди тўғрисида ҳам гаплашиб олиш керак. Юсуф Отабековичнинг рафиқаси Андижон медицина институтида у билан ёнма-ён меҳнат қилган. Ҳозир пенсияда бўлишига қарамай, медицина фанлари доктори К. С. Отабекова қадимги темаси — касалликларнинг рентгенологик диагностикаси билан шуғулланмоқда. «Бу — монографиянинг асоси бўлиб қолиши мумкин, тўғрими?» — «Айни муддао бўлур эди...» — деб жавоб қайтаради Кошифа Сулаймоновна. Сўнгра улар монография устида ишлаш шароитлари хусусида гаплашишади.

...Яхши кайфият навбатдаги учрашувдан бирмунча ёмонлашади. Ўз уйини ремонт қилишга эришишдан умидини узган 11 оиланинг вакиллари қабулга келишибди. Референт тайёрлаган маълумотномада қуйидаги сўзлар ёзилган: «Уй 32 йилдан буён ремонт қилинмаган, барча инженерлик иншоотлари яроқсиз ҳолга келиб қолган, томдан чакка ўтади, подвал сувга тўлган, дудбурон ишламайди. Район ижроия комитетига ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатига мурожаат қилишган... Район ижроия комитети капитал ремонт 1987 йил планига киритилган деб жавоб қайтарди...»

Ахир ҳозир 1988 йил-ку! Кечиктириб бўлмайдиган биринчи хулоса — тегишли ташкилотларга уйни яхши ҳолга келтиришни топширишдир. Иккинчи яна бир муҳим хулоса эса Собир Раҳимов район ижроия комитети раҳбарларининг иш услубига эътиборни қаратиш керак — улар гражданларга, сайловчиларга берган сўзларининг устидан чиқмадилар. Қийинчиликлар бормиди? Лойиҳа институти панд бердими? Бунинг ишга дахли йўқ: сўз билан иш бир жойдан чиқиши керак, бордию, бирон-бир «ғайри-табиий» воқеа содир бўлиб қолган тақдирда ҳам гражданларнинг олдига чиқиб узр сўра, вазиятнинг моҳиятини тушунтириб беришга ҳаракат қил. Шундай қилиб, конкрет шикоят ҳамма учун фойдали бўлган яна бир сабоқ чиқариб олиш имконини беради.

Ҳам ёрдам, ҳам хулоса, ҳам сабоқ: гражданларни қабул қилишнинг асосий нишоналари мана шулардан иборат, деса бўлади. Баъзида ҳар иккала кишига — илтимосчига ҳам, Президентга ҳам осон бўлмайди. Мана, кўп болали аёл «пахтани қўшиб ёзиш» учун ҳукм қилинган эрига нисбатан шафқат сўраб бу ерга келибди. Болалари ҳам шу ерда. Уларни кўришнинг ўзиёқ бу оиланинг кулфатидан яққол далолат бериб турибди. Ишлаб топилмаган пул уйга келиб турганида у хавотирланмаганлигини, оила бошлиғини огоҳлантирмаганлигини аёлнинг юзига солиш керакми? Эҳтимол у шуларнинг ҳаммасини бусиз ҳам обдон ўйлаб ҳис этган бўлса керак. Кўмак беришни ваъда қилиш керакми? Рад этиш керакми? Бундай ҳолда унисини ҳам, бунисини ҳам қилиб бўлмайди. Президент фақат иш қайта кўриб чиқилишига ҳаракат қилишигина мумкин, холос. Гражданларнинг ҳаммаси қандай лавозимни эгаллаб туришларидан қатъи назар қонун олдида баравар эканликларини бу аёлга такрор-такрор тушунтириш керак бўлади. Ҳеч ким **шахсан** жазо бера олмагани каби суднинг қарорини **шахсан бекор** ҳам **қила олмайди.** Илтимосномани мўътабар комиссия кўриб чиқади, у жазони оғирлаштирадиган ва енгиллаштирадиган барча ҳолатларни, конкрет вазиятни ҳам эътиборга олади. Аёл ҳам кўп нарсани тушуниб жўнаб кетади, ҳар ҳолда бизга шундай туюлди. Ҳозирча болалар тўғрисида ғамхўрлик қилишади, уларнинг ҳаммаси ўз қишлоғига омон-эсон етиб боришларига ёрдам беришади.

Суд ишлари юзасидан келган бошқа бир илтимосчига Раис унинг ножўя иши тўғрисида нимани ўйлаётган бўлса, бор гапнинг ҳаммасини дангал айтди. Тартиб-қоидаларни жуда яхши билган, бозорда осонгина пул топмоқчи бўлган «учар» ёрдам сўраб илтимос билан келибди. Пайти келганида у автомобиль деталларини харидорга икки баравар қиммат нархда сотишдан қайтмаган. Бунда ҳам тегишли идоралар ишни қонунга мувофиқ ҳал этишлари лозим бўлади. Тўғри, уларнинг эътибори шунга жалб қилиниши мумкинки, айбдор хунук иш қилиб қўйганлигини англаб етган, илгари бундай ишлар билан шуғулланмаган, қолаверса кўзда тутилган энг кўп муддат билан қаттиқ жазолаш оилага ҳам доғ туширади... Лекин барибир жазо берилади, ҳеч бўлмаганда шартли равишда жазоланади ёки камида жарима солинади.

Суд ишлари, ҳукмлар юзасидан илтимосномалар айниқса кўп. Бу тушунарли албатта-гап одамлар тақдири тўғрисида боряпти. Бу ерга келганларнинг ҳаммаси ҳам шафқат қилишни сўрашавермайди — суд қарорига қўшилмаган, адолатни, ишнинг қайта кўриб чиқилишини, оқлашни **талаб қилувчи** гражданлар ҳам қабулга келадилар. Нима ҳам дердик, бу уларнинг исталган идорага мурожаат қилишдан иборат Конституцияда гарантияланган ҳуқуқидир. Ҳар бир шикоят текшириб чора кўриш учун юборилади. Керак бўлиб қолганда эса тезлик билан маслаҳатлашиб олинади: шу ернинг ўзида тажрибали юрист бор. Чунки ҳатто масалани узил-кесил ҳал этмай туриб ҳам вазиятни яхши билиб олиш, уни процессуал нормалар, кодекслар, қонун ва қоидаларнинг мажмуалари билан таққослаш, суҳбатдошга маслаҳат бериш керак.

Турмуш эса мушкул, кутилмаган, ўткир вазиятларни келтириб чиқаради. Мана бу қариндош-уруғларнинг мерос тўғрисидаги жанжали, буниси эса суд органларининг асоссиз равишдаги сусткашлигига онанинг норозилигидир. Суд органлари даъвогар онанинг фикрича ўғлининг ўлимида айбдор бўлган медикларга нисбатан даъвони кўриб чиқишни пайсалга солишмоқда.

Ҳокимият олий органига қилинган ҳар бир мурожаат кўриб чиқилиши керак. Лекин бошқа нарса тўғрисида ҳам ўйлаш лозим. Ҳар бир иш билан Олий Совет Президиумига боравериш шартми? Баъзида биз муаммони унинг ўзига мос даражада ҳал қилишга уриниб кўрмай ўз ҳуқуқимизни суиистеъмол қилмаяпмизмикан. Инвалидларнинг меҳнат қобилиятини экспертиза қилиш ва қайта тиклаш каби жуда муҳим иш топширилган катта институтнинг раҳбарини тушуниш мумкин: у мана шу муассасани мослаштирилмаган бинодан бошқарув аппарати қисқартирилиши муносабати билан бўшаб қоладиган бинога кўчиришни илтимос қилмоқда. Бундай ишни ҳал этишга ҳақиқатан ҳам бирон-бир муассасанинг қурби етмай қолиши мумкин ва уни кўпгина ташкилотларнинг фикри ва манфаатларини эътиборга олиб юқори доирада кўриб чиқиш керак бўлади.

Мана, Тошкентда яшовчи бир аёл келди, у телефон ўрнатиш тўғрисида елиб-югуряпти. Алоқа министрлиги техник вазиятларни рўкач қилиб, унга рад жавобини берган. Лекин унинг асосли далиллари бор: аёлнинг онаси ва ўғли оғир касал, врачларга тез-тез мурожаат этишга тўғри келади, ишдан ҳам уйга қўнғироқ қилиб яқин одамларининг соғлиғини суриштириб туриш керак бўлади. Ҳар бир киши телефон, ремонт, бошқа ҳар хил ишкалликлар тўғрисида келаверса Олий Совет Президиумининг бошқа ишларга вақти қолмаслигини бу аёл ҳам тушуниши кўриниб турибди. 1972 йилдан буён унинг шу илтимоси рад этилаётгандан кейин нима қилиш керак?

Бунда шу нарсани айтиб ўтмоқчиман: ҳокимият олий органига қилинаётган кўп мурожаатлар — ремонт, телефон, уй-жой, савдо ва бизнинг бошқа энг муҳим эҳтиёжларимиз билан шуғулланишлари шарт бўлган мансабдор шахсларнинг фаолиятсизлиги, сусткашлиги, лоқайдлигидан далолат беради.

Эҳтимол, ҳозир ҳақиқатан ҳам шу оиланинг квартирасига телефон ўрнатиш имконини берадиган техник воситалар йўқдир. Лекин ахир илтимосчи шаҳар телефон станциясида ҳисобга олинган пайтдан буён ўн олти йил ўтибди-ку. Наҳотки шунча вақтдан буён телефонлар қарамоғида икки бемор бўлган ишловчи аёлнинг оиласига қараганда кўпроқ асосга эга бўлган абонентларга берилиб келинган бўлса? Қолаверса улар ҳали телефон етиб бормаган шаҳарнинг олис чеккасида эмас, балки Чилонзорнинг бешинчи кварталида яшашади-ку! Бунинг устига мазкур шикоят бешинчи квартал аҳолисидан тушган бирдан-бир шикоят эмаслиги сабабли алоқачилар шу зонада тармоқни ривожлантиришга доир туб чора-тадбирларни кўришлари керак эди.

Шундай қилиб, Олий Совет Президиумига қилинган амалда ҳар бир мурожаатнинг илк манбаларига бора туриб, айрим арзчиларнинг конкрет муаммолари билангина эмас, балки катта-катта камчиликларга, планлаштиришдаги нуқсонларга, уюшқоқсизликка, кўпинча эса бюрократизмга дуч келамиз.

Шу боисдан ҳам ҳокимият Олий органи конкрет илтимосларни, шикоятларни кўриб чиқа туриб аҳоли турли доираларининг ва умуман бутун халқнинг манфаатларига дахлдор бўлган экономика, маданиятнинг туб проблемаларини, социал ҳодисаларини чуқурроқ, яққолроқ ўрганиб чиқмоқда.

Бу — халқ билан халқ ҳокимиятининг Олий органи манфаатдор бўлган том маънодаги бевосита алоқадир. Бироз статистикадан келтирамиз: 1987 йилда республика Олий Совети Президиумида 13130 та ёзма ва оғзаки мурожаатлар қайд этилди— бир йилда 1,7 баравар кўпайди. Ўша йили Президиум Раиси ва унинг шу давлат органидаги ходимлари шахсан 2452 кишини қабул қилдилар, бу эса аввалги йиллардагига қараганда анча кўпдир.

Бу гражданлик фаоллиги ўсганлигидан ҳам, халқ қайта қуришнинг бахайрлигини англаб етганлигидан ҳам далолат беради. Шундай мурожаатлар анча кўпайдики, уларнинг моҳиятини қайта қуриш практикасидан, экономикани мустаҳкамлаш проблемаларидан, социал адолатни қарор топтиришдан иборат эканлиги диққатга сазовордир.

Илтимосчининг келишини кутиб турмаслик керак! Унга пешвоз чиқиш лозим. Бунда КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми, партия XXVII съезди тақозо этган анъана тўғрисида гапириб ўтиш керак. Мана икки йилдирки, республика Олий Совети Президиумининг қабулхонаси Тошкентнинг Ленин майдонидаги «асосий адрес»дан ташқари Ўзбекистоннинг кўпгина шаҳарларида ҳам қабул кунларини ўтказа бошлади.

Президиум аъзолари референтлар билан бирга Бухоро, Жиззах, Самарқанд, Урганчда одамларни қабул қилдилар... Яқиндагина Президиум Раисининг ўринбосари А. П. Романовский Олмалиқда қабул кунини ўтказди. Бунда кўпинча «қабул қилувчилар»нинг ўзлари меҳнат коллективларининг «қабулида» бўлиб, улар ҳузурига меҳмон бўлиб бордилар. Масалан, Бухорода Олий Совет Президиумининг қабулхонаси тўқимачилик комбинатига, — Жиззахда — пластмасса заводига, Самарқандда — «8-Март» тикувчилик бирлашмасига келди... Бўлажак қабул тўғрисида барвақт хабардор қилинган қўшни кварталларнинг, атрофдаги қишлоқларнинг аҳолиси ҳам келади албатта.

Юзлаб аризалар, илтимосномалар, шикоятлар мана шундай — ҳар жойнинг ўзида кўриб чиқилмоқда. Муаммоларни айни **жойларнинг ўзида** ҳал этишлари лозим бўлган **маҳаллий** Советларнинг, бошқа ташкилотларнинг иш сифати тўғрисида шуларга асосан хулосалар чиқарилмоқда.

Давлат ҳокимияти Олий органидан ўрнак олиш — ҳам гражданлар билан рўйрост гаплашиш, уларга кўмаклашиш, арзига эътибор билан қулоқ солиш, бутун жамият ва ҳар бир гражданнинг манфаатини кўзлаб ишлаш зарур.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ шарҳловчиси

АВТОБУС АЗОБЛАРИНИНГ ЧЕКИ БОРМИ?

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ТРАНСПОРТ, ЙЎЛ ХЎЖАЛИГИ ВА АЛОҚА ДОИМИЙ КОМИССИЯСИ МАЖЛИСИДАН РЕПОРТАЖ

Турмушимизда ҳозир ҳам шундай зиддиятлар борки, уларни баъзан ҳаёт мантиқи билан ҳам, бошқа биронта мантиқ билан ҳам изоҳлаб бўлмайди. Транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа доимий комиссиясининг бўлиб ўтган мажлисида шундай зиддиятлардан бири келтирилди. Республика пассажир автотранспортининг ишини текширган депутатлар группаси қуйидагиларни таъкидлади: кейинги уч йил мобайнида шаҳарларимиз аҳолиси салкам 400 минг кишига кўпайди, республикадаги автобуслар бир ярим мингта ошди, ташилган пассажирлар сони эса 97 миллион кишига... камайди. Бу ҳақиқатан ҳам мантиққа зид бир ҳолдир.

Автобус хўжалигимизда нималар содир бўляпти ўзи, газеталарнинг редакцияларида, республика идораларида республиканинг деярли барча томонларидан меҳнаткашларнинг жамоат автотранспорти ишидан шикоят қилиб ёзган хатлари қалашиб кетганлигининг боиси нимада? Бизда автобуслар ўз маршрутлари бўйлаб мунтазам ва аниқ-пухта қатнайдиган, ҳайдовчилар билан кондукторлар йўловчиларга қўпол муомала қилмайдиган биронта ҳам шаҳар ва посёлка йўқ деган таассурот вужудга келмоқда. Дарвоқе, ҳайдовчи ва кондукторларнинг ўз моддий тўкислиги пассажирларга боғлиққу. Доимий комиссия аъзолари мана шу масалаларнинг ҳаммасини ойдинлаштириб олишга уриндилар.

Доимий комиссия мажлисидан олдин муболағасиз айтганда, депутатлар комплекс тадқиқот ўтказдилар. Унда комиссиянинг барча аъзолари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети аппаратининг ходимларигина эмас, шу билан бирга уларнинг ўнлаб шаҳарлар ва посёлкалар маҳаллий Советларидаги ҳамкасблари ҳам қатнашдилар. Улар тўплаган фактлардан, уларнинг кузатувларидан умумий манзара шу қадар тўлиқ ва бекаму кўст, шу қадар исботли ва ишонарли бўлдики, мажлисда ҳисобот берган Ўзбекистон Автомобиль транспорти министри вазифасини бажарувчи Б. Қ. Калугиннинг депутатлар тайёрлаган маълумотномага қўшилишдан бошқа иложи қолмади. У ўзининг ўн-ўн икки минутли сўзида баъзи бир тафсилотларни аниқлаб, тармоқнинг ишини нормаллаштиришга халақит бераётган айрим ташқи сабаблардан шикоят қила олди, холос.

Комиссия аъзолари шундай нутқни бундан атиги икки-уч йил илгари эшитишларига тўғри келганида улар жуда мамнун бўлишарди: ахир раҳбар ўз хатоларини тан олиб, ҳамма нарсада депутатларга қўшилмоқда-да. Аммо энди бундай қўшилишнинг ўзи кетмайди. Катта ҳажмдаги муфассал ахборотга эга бўлган депутатлар министр вазифасини бажарувчининг умумий сўзларидан қаноатланмадилар. Қўшимча, жуда конкрет ва принципиал саволлар ёғила бошлади.

— Нутқда тармоқдаги ишларнинг аҳволидан ташвиш билдирилмади. Бундан бугун раҳбар сифатида айни сиз гапиришингиз лозим бўлган муаммоларингиз йўқ, деган маъно келиб чиқадими?

— Ходимларингизнинг интизомини мустаҳкамлаш учун нималар қилинмоқда, ахир кейинги икки йилнинг ўзидагина шаҳарларда автобуслар 3,7 миллионтадан кўпроқ рейсни бажармади-ку?

— Техника, ремонт базасининг аҳволи ёмон, деб шикоят қиляпсиз, лекин уни яхшилаш учун қандай конкрет ишлар бажариляпти?

— Тошкент ва Самарқанддан ташқари республика шаҳарларида абонемент системаси нима учун ниҳоятда ёмон жорий этиляпти?

Саволларнинг кети узилмайди... Бу саволларнинг ҳаммасини депутатлар ўйлаб чиқаришган эмас. Мана, Қўқон локомотив депосининг слесари Алексей Григорьевич Кузькин Нукус аҳолисининг комиссияга мурожаатномасидан сатрларни ўқиб беради: «Кечқурунлари йигирма тўртинчи микрорайондан шаҳар марказига етиб боришнинг иложи йўқ... Транспортнинг сира ҳам бир маромда қатнамаслиги сабабли ғишт заводининг ишчилари доимо ишга кечикиб келадилар... Жанубий саноат зонасига умуман ҳеч нарсада бориб бўлмайди... Нукус станциясининг темирйўлчилари ишдан кейин уйларига етиб бора олмаяптилар... «Комиссия ишида қатнашган Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский Жиззахнинг саноат зонасида жойлашган корхоналаридаги меҳнатчилар ниҳоятда мушкул аҳволда қолганликларини гапириб берди: бу зонага автобуслар деярли қатнамайди. Наманган, Қўқон, Марғилон ва бошқа шаҳарларнинг ишчи коллективларида депутатлар ўтказган савол-жавоблар кўп автобусларнинг иш бошлайдиган вақти корхоналарда меҳнат сменаларининг бошланиши билан боғланмаганлигини кўрсатди.

Бунда маҳаллий Советларнинг ҳам айби бор. Транспорт ва саноат корхоналарининг ишини мувофиқлаштириш учун уларнинг имкониятлари ҳам бор, кучлари ҳам етарли. Бироқ ҳамиша ҳам тор маҳкамачилик манфаатларини бартараф этишга, барча манфаатдор томонларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга мувофиқ бўлинмаяпти.

Б. К. Калугин мана шу фактларнинг ҳаммасига қўшилади. Яна одатдагидек қилиб: суриштириб аниқлаймиз, деб жавоб қайтаради. Фақат шуниси қоронғики, буни ўз вақтида суриштириб аниқлашга нима халақит берди экан? Ҳамма нарсани «объектив» сабабларга ағдаришга яна уриниб кўрилаётганида эса комиссия раиси депутат Э. Ғафуржонов шу сўзларни айтиб қолди: нима учун сиз фақат базангизнинг заифлигини, ҳайдовчилар етишмаётганлигини, тармоқни социал ривожлантириш борасидаги ишларнинг яхши эмаслигини таъкидлайверасиз, ишларни ўнглаб олиш тўғрисида нима учун таклифлар киритмайсиз? Умуман олганда, министрликдагилар лоақал минимал ривожланиш истиқболлари тўғрисида ўйлашяптими?

Депутат В. А. Смеюшчев шу саволга қўшимча қилиб, яна бир савол беради: «министрликда тармоқнинг иш стратегиясига таъсир қила оладиган илмий кучлар борми?» «Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ташкил этилган ва бу ерда 650 киши ишлаб турибди» деб қайтарилган жавоб доимий комиссия аъзоларини ҳайратга солди. Уларнинг: «одам кўп-у, аммо улардан фойда жуда кам, жамоат автотранспортининг ишида меҳнатни илмий ташкил этишдан асар ҳам йўқ», — деб улар айтган гапда жон бор. Б. К. Калугин бунга ҳам қўшилишга мажбур, ахир бу гапларнинг ҳаммаси соф ҳақиқат бўлгандан кейин илож қанча.

Комиссия аъзолари нуқул ишлаб чиқариш проблемаларини муҳокама қилиб, социал, маиший турмуш масалаларини ҳам эътибордан четда қолдирмадилар. Афсуски, илгари ишлаб чиқариш проблемаларини министрлик ходимлари эмас, балки депутатларнинг ўзлари олға суришарди. Мажлисдан бироз илгари комиссия аъзоларининг ҳаммаси тармоқнинг энг яхши корхоналаридан бири Тошкентдаги 2-автокомбинатда бўлишди. Яна ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайдиган ғалати ҳолга дуч келишди. Корхонанинг кўрсаткичлари мамлакатда энг яхши ишлаб чиқариш кўрсаткичларидан бири бўлиб, бу ердагилар ҳар йили жуда салмоқли фойда оладилар. Шу фойдани эса тасарруф қила олмайдилар, чунки унинг тўқсон процентдан кўпроғи министрлик фондига ўтказиб юборилади. Автокомбинат маъмурияти ўз ходимлари учун қирқ саккиз квартирали уй барпо этишга қарор берганида министрликка бориб: қўлингиздан келган ёрдамни беринг, ўзимизнинг «қолдиқлар» етмаяпти деб «тиланчилик» қилади. Министрликдагилар эса ҳали ўйлаб кўришади, ваҳолонки, ҳаммаси жуда равшан: рад жавобини берсанг, ўзинг ўтирган шохни қирқасан. Уйни қуриш бир ёқда тура қолсин. Депутатлар энг яхши корхонанинг кийим-бош ечиладиган хоналари билан маиший хоналарига назар ташлаб, у ердан ўқдек отилиб чиқишди: қулайликлари бўлмаган бундай жойни ҳеч қаерда учратмасанг керак.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Доимий комиссиясининг аъзолари ўз мажлисида автотранспорт ходимларининг кўпдан-кўп катта ва кичик муаммоларини жуда муфассал кўриб чиқдилар. Борис Константинович Калугин билан унинг ҳамкасбларига осон бўлмади: баъзан жуда ўткир, «ноқулай» саволлар берилиб фикр-мулоҳазалар билдирилди. Лекин уларнинг ҳаммаси ишга алоқадор бўлиб, депутатларнинг қандайдир юзаки «фаоллигини» кўрсатиш мақсадидагина берилгани йўқ. Ҳамма гап бирдан-бир мақсад: етилган ўткир муаммоларнинг барчасини тезроқ ҳал қилишда автотранспортчиларга ёрдам бериш мақсадида айтилди. Чунки сирасини айтганда, республика бутун саноатининг иш маромини талай даражада улар белгилаб берадилар. Ҳолбуки, бир қарашда бу нарса яна бир мантиққа зид ҳолдек кўринади. Аммо неча минглаб кишилар эрталабдан ишга, ўқишга ўз вақтида етиб бориш учун шаҳар автобусларига ўзларини ураётганларида уларнинг кайфияти бузилишини, иш сменасининг дастлабки, энг қизғин соатларида уларнинг меҳнат самарадорлиги қанчалик пасайиб кетишини эсга олиш кифоя.

Доимий комиссия Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги учун тармоқдаги ишларнинг аҳволини синчиклаб ўрганиш асосида ишлаб чиқилган тавсияларни қабул қилди, ана шу тавсиялар министрликнинг ҳамма бўлинмаларида ўрганилиб, кўрсатиб ўтилган барча камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет, амалий чоралар кўрилсин, деган истакни билдирди. Депутатлар ўзларининг иш планига мувофиқ бугун қабул қилинган қарор қандай бажарилаётганлигини ҳали неча марталаб назорат қиладилар.

В. ГЛАДИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми катта меҳнат муваффақиятларига эришганликлари, коллективнинг жамоат турмушида актив қатнашаётганликлари ҳамда Ўрта Осиё темир йўлининг 100 йиллиги муносабати билан Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси ва унга қарашли ташкилотларнинг ходимларидан:

Ғуломова Гулчеҳрага — пассажир хизмати бошлиғи

Қурбонов Маликга — Ҳамза станциясининг поездлар тузувчиси

Маглели Дмитрий Николаевичга — юк ташиш хизмати бўлимининг бошлиғи

Павлов Виктор Петровичга — Ховос локомотив депосининг слесари

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими»

Перевезенцев Ефим Семёновичга — Андижон локомотив депоси ёрдамчи цехининг холи қилинмаган бригадир-слесари

Чайко Анатолий Федоровичга — Ўзбекистон локомотив депосининг слесари

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор»

Галяутдинов Комилга — граждан иншоотлари Тошкент дистанциясининг ғишт терувчиси

Степанов Анатолий Петровичга — йўл қурилиши тресги қурилиш ташкилотининг станокчиси.

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор»

Овчинников Юрий Ивановичга — Самарқанд вагон-депосининг бошлиғи

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер»

Артемьев Сергей Александровичга — темир йўл бухгалтерлик ҳисоб-китоби ва молия хизматининг бошлиғи

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган иқтисодчи»

Тожиев Номоз Раҳмоновичга — Самарқанд локомотив депосининг машинисти

Йўлдошев Жумабойга — Поп станциясининг йўл мастери

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси»

Хананьянц Эльвира Аркадьевнага — Қўқон станцияси 53-ўрта мактаб ўқитувчиси

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи»

Данилова Маргарита Аркадьевнага — темир йўл поликлиникаси гинекология бўлимининг мудири

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвонларини берди ҳамда Ўрта Осиё темир йўли ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Мактаб ислоҳоти: ташаббус ва ижодкорлик

•

БИРИНЧИ СИНФДАН — МУСТАҚИЛЛИК

Ўрта Чирчиқ районидаги Наримонов шаҳрининг 2-мактабида дарс бормоқда. Синфда эса ола-ғовур. Болалар бир-бирлари билан гаплашишар, фикр алмашишар, бирбирларига саволлар беришарди. Улар биргаликда излашар ва ниҳоят қийин саволга жавоб топишарди. Иосиф Антонович Исаков эса уларнинг суҳбатларига ора-сира аралашиб қўяр, шунда ҳам жимлик сақлансин, интизомга риоя этинглар, демасди. Аксинча, у мунозарани қизитишга, унга кўпроқ фаоллик ва самарадорлик бағишлашга интиларди. Айрим дарслар эса бунинг тескариси бўларди. Уларда гўё болалар ухлаётгандек, пашша учса билинарди.

— Бизда мактаб ислоҳотидан кўзда тутилган асосий мақсад ўқишнинг дастлабки кунлариданоқ болаларда мустақил фикрлаш, энг мураккаб, кўзда тутилмаган дамларда ҳам тўғри ечимларни қабул қила олиш қобилиятини ривожлантириш эканлигини яхши тушунишади, — дейди И, А. Исаков. — Масалан, мен бошланғич синфларда дарс бераман. Ўз тажрибамда шунга амин бўлдимки, болаларга бақирмасдан, муаллим ҳукмини ўтказмасдан ҳам кўзланган мақсадга эришиш мумкин экан. Шу боис мен кичкинтойларга ўз фикр-мулоҳазаларимни зўрлаб ўтказишга уринмайман. Бунинг ўрнига болалар билан тенг ҳуқуқда гаплашиб, уларнинг билим олиш жараёнларида қатнашишга ҳаракат қиламан. Кичкинтойлар эса ўзларига берилган эркинлик қадрига ета оладилар. Ҳа, ишонаверинг, улар бу мустақилликни суиистеъмол қилмайдилар.

Иосиф Антонович, таъбир жоиз бўлса, бошланғич синфга тасодифан ўқитувчилик қилмоқда. У. Ф. Энгельс номли чет тиллар педагогика институтини битиргач, 2-мактабга ишга юборилди. Юқори синфларда инглиз тилидан дарс берди. Кунларнинг бирида муаллима касал бўлиб қолгач, 2-синфда вақтинчалик дарс ўтишни Исаковдан сўрашди. Унга кичкинтойлар билан ишлаш жуда ёқиб қолди. Ҳозир Иосиф Антонович рус тили, ўқиш, математика, табиатшунослик ва ...физкультурадан дарс бермоқда.

— Мактаб ислоҳоти анчадан бери етилиб келган эди, — дейди Исаков. — Илгари ўқитувчининг қўл-оёғи боғланган эди ҳисоб. Юқоридан кўрсатмалар бериларди. Уларни сўзсиз бажариш керак эди. Ўқитиш олдиндан маълум бир қолипда олиб бориларди. Ўзингча бирон янгилик қилишга ҳаққинг йўқ эди. Бир воқеа эсимга тушди. Менинг ўқувчиларим дафтар четидаги чизиқни ўзларига қулай тарзда, яъни варақнинг ўнг томонидан ўтказганлари учун қаттиқ танбеҳ эшитган эдим. Ҳозир эса аҳвол бирмунча яхшиланиб бормоқда. Ўқитувчи устидан назорат бўшашган.

— «Расмий» методикадан тез-тез четга чиқиб турасизми?

— Ҳа, бўлиб туради. Биринчи синфда ойига бир марта, кўпи билан икки марта диктант олиш кўрсатилган. Аммо биз ҳар ҳафта диктант ёзамиз. Тез-тез суратларга қараб иншолар ёзамиз. Гап шундаки, менинг синфимда ўн икки миллат болалари ўқийди. Табиийки, уларнинг ҳар бири турли шароитларда тарбия топишган. Шу боис уларга рус тилини ўқитиш анча чуқурлаштирилган. Машғулотларни ўйин шаклида олиб боришга ҳаракат қиламан. Бу — болаларнинг қизиқишини оширади, у эса ўз навбатида уларнинг билим савиясини ўстиради. Шундан келиб чиқиб мен баъзан программани мураккаблаштиришга ҳам ўтаман. Чунончи, 1-синфга 2-синфдаги ҳисоблаш вазифаларини бераман. Натижа ёмон эмас. Болаларга оғирлик қилмаяпти.

— Мактабнинг вазифаси фақат ўқитиш эмас, тарбия ҳам беришдир...

— Албатта, бу ўринда ҳам турли андозалар, қолиплар мутлақо ярамайди. Биз камроқ сўзлаб, кўпроқ ишлашни шиор қилиб олганмиз. Бунда аввало, ўқитувчи ўзи ибрат бўлиши лозим. Мен чекмайман. Физкультура билан шуғулланаман. Болакайлар билан футбол ўйнашни севаман. Бўш вақтимни ўқувчилар билан бирга табиат қўйнида ўтказишга, уларни цирк, театр, кинога олиб боришга ҳаракат қиламан. Мен интернатда катта бўлганман. Шу боис ўқувчиларни чин қалбдан севаман.

— Ишда қандай қийинчиликларга дуч келмоқдасиз?

— Моддий таъминотнинг яхши йўлга қўйилмаганлиги бизга кўп халақит беради. Ускуналар, ўқув қуроллари, мактаб асбоб-анжомлари етишмайди. Дурустгина фонотекамиз бор. Аммо унда 1—3-синфлар учун ёзувлар кам. Мактаб кинотеатри ҳам ишламаяпти. Куни узайтирилган группалардаги болаларни қизиқтириш амримаҳол... Хуллас, мактаб ислоҳотини амалга оширишда ҳамма қатнашиши керак.

Суратларда: И. А. Исаков дарс ўтаётган пайт.

Б. ЮСУПОВ фотолари (ЎзТАГ).

Бугун — В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ пионер ташкилоти туғилган кун

Бугун кўп миллионли пионерлар ўзларининг шонли байрами — В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ пионерлар ташкилоти туғилган кунни шодиёна байрам қилмоқдалар. Улар ўқишда, жамоат ишларини адо этишда ҳамиша олдинги сафда бўлмоқдалар.

Тошкент шаҳридаги 32-мактабнинг П. Морозов номли дружина пионерлари ҳам металл ва қоғоз парчалари йиғишда, спорт билан шуғулланишда ҳамма вақт бошқаларга намунадир. Улар октябрятлар ўртасида оталиқ ишларини ҳам олиб бормоқдалар.

Суратда: дружина байроқдорлари тантанали линейкада.

Р. Альбеков фотоси.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ · Тошкент-88

ТОШКЕНТ КИНОАНЖУМАНИНИНГ СОВРИНЛАРИ

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари Тошкент кинофестивали фильмларни конкурс йўли билан намойиш қилиш шаклида эмас, балки миллий кинематографиялар кўриги сифатида, кенг тажриба алмашиш мақсадида кино арбобларининг дўстона учрашуви сифатида ўйланган ва шу йўсинда ўтказилиб келинарди. Унда ғолиблар ҳам, мағлублар ҳам бўлмасди. Фестивалнинг олижаноб нияти «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» деган шиорда жамулжам бўлган. Бу асосий ғоя яқинда бўладиган ва ўнинчи марта ўтказилаётган киноанжуманда, гарчи унинг ўтказилиш шакли ўзгарган бўлса ҳам ўз аксини топган. Бу галги фестиваль конкурс шаклида ўтади. Мусобақалар бор экан, демак ғолиблар ҳам, мукофотлар ҳам бўлади. Уч қитъа кинематографиячиларининг Тошкент байрами қатнашчиларини қандай совринлар кутмоқда? Бу совринларнинг ўзи қанақа? Уларнинг муаллифлари ким?

— Фестивалнинг энг яхши фильмлари «Олтин семурғ» бош соврини учун курашади, — дейди кўрик бош директори А. О. Тўраев. — Биллурдан ясалиб, Ер шари тасвири туширилган тагликка ўрнатилган бахт ва тинчлик тимсоли семурғ олтинқуши қанотларини ёзган. Тошкентлик рассом Юрий Кученковнинг эскизлари асосида тайёрланган бош совриннинг кўриниши ана шундай.

Унчалик қиммат бўлмаган тошлардан ясалган тагликка қайсар эшак оёқларини тираб турибди. Хушчақчақ ва ҳазилкаш Хўжа Насриддин уни эгарлаб, тескари ўтириб олган. Тошкент заргарлик заводининг бош рассоми Михаил Трошин ва ёш ҳайкалтарош Вячеслав Пихтеев муаллиф бўлган бу соврин «Кино санъатида миллий анъаналарни сақлаганлик ва уни ривожлантирганлик учун» берилади.

«Олтин арча» соврини эркаклар ролини энг яхши ижро этган артистга берилади. Соврин унча қимматбаҳо бўлмаган тошлар қадалган, арча шохчалари билан қопланган ваза шаклида ишланган, Рассом Алексей Шаповалов тўрт фаслда ҳам ям-яшил бўлиб турадиган, инсон руҳи қудратини, матонатини мужассам этадиган ана шу дарахтни совринга асос қилиб олган.

Сайёрамизни акс эттирувчи думалоқ тагликдан нозик бир гул қуёшга, нурга талпиниб турибди: аёллар ролини энг яхши ижро этганлик учун бериладиган «Олтин лола» соврини ана шундай кўринишда. Бу соврин ёш рассом Наталья Павлова эскизи бўйича тайёрланган.

Фестиваль бош рассоми Сергей Аванесовнинг фантазияси ва жўшқин илҳоми шаҳарни байрамона безатишдагина эмас, айни вақтда кўрикнинг яна бир совринида ҳам кўриниб турибди. Бу соврин «Кумуш семурғ» деб аталиб, у кинода илк бор муваффақиятли қатнашган кишиларга берилади. Бу совринларнинг ҳаммаси Тошкент заргарлик заводида тайёрланганлигини таъкидлаш лозим.

Бундан ташқари СССР кинематографиячилар союзи, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитети, Лотин Америкаси халқлари билан бирдамлик совет комитетининг ҳам совринлари таъсис этилди. Ўзбекистон ижодий союзлари «Ахборот тарзида кўрсатилган энг яхши фильм учун» совринини тайёрламоқда.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

ФЕСТИВАЛЬ АРАФАСИДАГИ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кинолента билан ўралган курраи замин тасвири Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари Тошкент халқаро кинофестивалининг анъанавий эмблемасидир, бу фестиваль келгуси ҳафтада уч қитъа экран усталарини ўз байроғи остига тўплайди. Фестиваль «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» шиори остида ўтади. Бу киноанжуман СССР халқлари дўстлиги саройида тантана билан очилади. Кино санъати кўриги ишини 200 га яқин совет ва чет эл журналисти ёритиб туради.

Тошкентда бўлиб ўтган матбуот конференциясида шу ҳақда маълум қилинди. Республика газеталари ва журналлари, телевидение ва радио журналистларининг саволларига кинокўрик бош директори А. О. Тўраев ва матбуот маркази раҳбари Л. П. Қаюмов жавоб бердилар. Фестивалнинг конкурс экранида СССР, Ҳиндистон, Мексика, Бразилия, Миср, Япония ва бошқа мамлакатларнинг 17 картинаси кўрсатилиши таъкидланди. Ўзбек режиссёри М. Абзаловнинг «Армон» лентаси ҳам конкурс программасида иштирок этади. Ахборот тариқасида 200 дан кўпроқ фильм намойиш этилади. Кино санъати кўриги программасига кўра симпозиум уюштирилиб, унда термоядро уруши хавфига қарши, инсониятнинг ёрқин келажаги учун курашда кинематографиянинг юксак роли ҳақида гап боради. Биринчи марта кинематографиячиларнинг профессионал клуби (ПРОК) ишлай бошлайди. Анъанага кўра, Киночилар уйида кино бозори очилади, турли мамлакатлар фирмалари вакилларининг учрашувлари ва музокаралари бўлади. Меҳмонлар Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан танишиш, музейлар, театрлар концерт залларига бориш имкониятига эга бўладилар.

(ЎзТАГ).

• Мақоламизни ўқиб

ГАЗЕТАМИЗНИНГ ШУ ЙИЛ 3 АПРЕЛЬ СОНИДА БОСИЛГАН ЮҚОРИДАГИ САРЛАВҲАЛИ МАҚОЛА ЮЗАСИДАН КЎПЛАБ МАКТУБЛАР ОЛИНМОҚДА. ХАТ МУАЛЛИФЛАРИ ЎЗЛАРИНИНГ ҚИММАТЛИ ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАРИНИ БАЁН ЭТГАНЛАР. ҚУЙИДА АНА ШУНДАЙ ХАТЛАРНИНГ АЙРИМЛАРИ БИЛАН ТАНИШАСИЗ.

«УВОЛИ КИМНИ ТУТАДИ?»

Мақолани ўқиб, биз, бутун цех аъзолари жуда ҳаяжонландик. Бундай воқеалар фақатгина қишлоқларда бўлмасдан, балки ўзимизнинг атрофимизда ҳам кўплаб учрамоқда. Ҳаммасидан ҳам ачинарлиси Раънонинг уч боласи. Ахир, бу гуноҳсиз гўдаклар дунёга нима учун келишди? Наҳотки, уларнинг ўлимида ҳеч кимнинг айби йўқ. Аслида лоқайдлик оқибати бу! Лоқайдлик — ёмон иллат!

Тошкент шаҳар Октябрь район 3-ателье ишчилари номидан: **ОРТИҚХЎЖАЕВА, МИРҲАМИДОВА, ШОКИРОВА, ИМОМОВА** ва бошқалар.

●

БИЗНИНГ ФИКРИМИЗ

Ҳақиқатан ҳам ижтимоий тузумда ўзгаришлар ясадик. Аммо айрим кишилар онгини ўзгартириш қийин кўчяпти.

Мақоладаги ўн гулидан бир гули энди очилаётган, лекин афсуски, ҳаётдан абадий кўз юмган 19 ёшли Ҳамидахон Охунжонова билан 22 баҳорни эндигина кўрган Раънохон Рустамова ҳамда у норасидалар ҳаёт кечиришганида жамиятимиз учун қанчадан-қанча фойдали ишлар қилишган бўларди.

Эски урф-одатлар, камситишлар, виждонсизлик уларнинг ўлимига сабабчи бўлган! Жамиятимизда демократия, ошкоралик ҳукм сурмоқда-ку! Наҳотки, Қўрғонтепа қишлоғида буни тушунишмаса? Ахир, ўша область ва районда Совет ташкилотлари мавжуд-ку?!

Талабимиз шуки, инсонийлик бурчини йўқотган қайноналар, олти нафар кишининг ўлимига сабабчи бўлганлар қаттиқ тартибга чақирилсин!

С. РАСУЛОВА,
пенсионер,
М. РАСУЛОВА,
шифокор,
А. ҒАНИЕВ,
Тошкент шаҳри.

●

ФОЖИАГА КИМ САБАБЧИ?

Мен бир оддий пахтакор сифатида мана шу аянчли қисматлар ҳақида ўзимнинг муносабатларимни айтмоқчи эдим. Ҳамида ҳам, Раъно ҳам ўзларининг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қила олмадилар. Умид билан бир ёстиққа бош қўйган куёвлар ҳам уларга ёрдам беролмадилар. Нима учун?

Фарғонанинг кўпгина районларида тўйларда қатнашганман. У ерда қизларни жуда ҳам эрта турмушга бериш, йигитларни жуда ҳам ёш уйлантиришдек иллат бор.

Мана, қаранг! Ҳамида Охунова 17 ёки нари борса 18 ёшида турмушга берилган. Раъно Рустамова ҳам 22 ёшида 2 боланинг онаси, яна хомиладор...

Ана энди айтинг-чи, ҳали ҳаёт нимадан иборат эканлигини тушуниб етмаган, куни бўйи уй ишлари билан банд бўлиб, ҳаётимизда рўй бераётган ўзгаришлардан батамом хабарсиз бўлган бу икки жувон, разолат ботқоғига ботиб қолган қайноналарнинг иродасига қарши бориб ўз ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қила олармиди?!

Юқорида рўй берган мудҳиш фожиада Раънонинг қайнонасини ҳам, Ҳамидахоннинг қайнонасини ҳам жиноий айбдор, деб бўлмайди. Чунки иккала қайнона ҳам бу кўргуликнинг бўлишини хоҳлашмасди. Эскиликнинг жирканч иллатларига ғарқ бўлган қайноналарни замонамизга тўғоноқ бўлаётган бу иллатлардан аллақачонлар озод қилиш керак эди. Бу маҳалла хотин-қизлар совети ва маҳаллий партия ташкилоти активларининг вазифаси эди.

А. АМИНОВ,
Жиззах область, Дўстлик районидаги А. Саркисов номли совхоз пахтачилик звеносининг бошлиғи.

●

ҚОРАЛАЙМИЗ

Раъно ва Ҳамидахонларнинг фожиаси даҳшат!

Биз ана шу фожиага сабабчи бўлган ва уларнинг бу йўлдан қайтаролмаган қайноналари, турмуш ўртоқлари, колхоз маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари пассив фаолиятини қоралаймиз.

Оила аъзолари номидан:
Х. ЭШМУРОДОВ.
СССР халқ маорифи аълочиси, меҳнат ветерани.

●

СОҒЛОМ МУҲИТ ЯРАТИЛСА

Бу воқеаларнинг содир бўлишида бизнинг фикримизча яна бир сабаб бор, уни кўпинча биз четлаб ўтмоқдамиз. Чунончи, лавҳадаги икки ёш жувон тўқимачилик комбинатида ишлар экан. Улар комсомол, касаба союз аъзоларидир. Бу даргоҳда яна бир қанча жамоат ташкилотлари ҳам бор. Наҳотки, улар ўз дардларини айтиб ичларини бўшатадиган бирон-бир дилкаш одам топа олмаган бўлсалар.

Коллектив аъзолари учун нормал меҳнат ва турмуш шароити яратиш, актив ҳаётий позицияни вужудга келтириш, шу билан бирга хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатда бўлиш каби иллатларга қаттиқ туриб курашиш катта аҳамиятга эгадир.

Бизнинг фикримизча, матбуот саҳифаларида партия ташкилотларининг бу борадаги ибратли тажрибалари ёритилса, эскилик сарқитларига қарши олиб борилаётган иш анча олдинга силжир эди.

М. ТОЖИЕВА.
ТошДУ аспиранти.

●

БУРЧИМИЗНИ УНУТМАЙЛИК

Эркаклар нима учун уйланадилар? Қизларни уй чўриси қилиб қўйиш учунми ёки орзу-ҳавас билан яшаш учунми? Нега энди келин билан не-не орзулар билан бир ёстиққа бош қўйган киши бир чеккада қараб туриши керак экан? Бир-биримизни эъзозлашимиз, кундалик ҳаётимизнинг мазмунли ва мароқли ўтишида бир-биримизга кўмаклашишдек инсоний бурчларимизни бир дақиқа ҳам унутмаслигимиз даркор.

Тошкент области Чиноз районидаги 6-ўрта ҳунар техника билим юртининг талабалари: **Манзура ФАТКУЛЛИНА, Мавлуда АБДАЗОВА, ЗУЛХУМОР ЖУМАҚУЛОВА, Умида ПИРМАТОВА** ва бошқалар, жами 21 имзо.

●

ОИЛА — МУҚАДДАС

Қишлоқларда, маҳаллаларда хотин-қизлар Советлари кўпроқ тушунтириш ишларини олиб борсалар юқоридаги каби фожиалар камроқ бўлармиди. Оила — муқаддас. Уни пул, буюм билан мустаҳкамлаб бўлмайди. Бу ишда қишлоқ Советлари ва кенг жамоатчилик ролини ошириш керак.

Н. РЎЗИМАТОВ,
пенсионер.
Олтиариқ районидаги Олтиариқ поселка Совети.

●

ОНА — УЛУҒ ЗОТ

Биз онани ҳамиша улуғ инсон деб келганмиз ва шундай бўлиб қолади. Лекин афсуски, ҳаётда меҳри тош оналар ҳам бор, буни тан олмасдан иложимиз йўқ. Ҳаётда шундай оналар борки фарзанди улғайганда мен сени туғдим, ўстирдим, одам қилдим деб боққанини таъна қилади, менга фарзанд экансан айтганимдан чиқмайсан қабилида иш тутади. Натижада ўғил унга тобе, келин қулга айланади. Оқибат эса фожиа билан тугайди. Инсон ҳаётдан кўз юмар экан, суд органлари буни чуқур текшириши керак, деб ўйлайман.

Ҳ. ЖАББОРОВА,
Сирдарё область, Ильич район, Ғ. Ғулом номли совхоз, иқтисодчи.

●

ЯШАШ ИШТИЁҚИ

50-йиллар эди. Наманган педагогика билим юртида ўқирдик. Кунларнинг бирида курсдошим Мамажонова Манзурахон мени уйига таклиф қилиб қолди. Сўлим-салқин жойга қўйилган каравотда бемор аёл ётарди. Ёнида ёши 70ларга бориб қолган нуроний чол. Онанинг оппоқ сочларини силаб, тушиб кетган рўмолини тузатарди. Дугонам мени улар билан таништирди. «Бу киши дадам, бу киши ёшлари 103 га кирган бувим» — деди. Буви биз билан самимий сўрашиб, мени қаерлик эканимга қизиқиб қолди.

Мен ўзимни таништирдим. «Нанайликман. Уйимиз Кўксарой тоғларига яқин», — дедим.

Буви шол бўлиб, бир қўл, бир оёғи ишламай қолганига 5-6 йил бўлган экан.

Буви менга жуда қизиқиб қолди ва «...тоғли қизим, менга айтчи, мен тузалармикинман. Нанай томонларга бориб Подшо ота сойининг тиниқ сувидан мириқиб шимириб ичармикинман, арчалар тагида дам олармикинман», — деган саволни берди. Шунда дугонамнинг дадаси: — «Тузаласиз, албатта тузаласиз, тузалиб оёққа турган кунингиз шу қизимга қўшиб сизни Кўксаройда дам олдираман», — деди.

Бир асрдан ошиқ яшаган, фарзандлари ҳам чол, кампир бўлиб қолган шу табаррук онанинг сўзи ҳали эсимда.

Табиат кишига умрни бир марта ато этади. Арзимаган қийинчиликка дуч келганда ўзини-ўзи ўлимга хукм қилмоқлик иродасизликнинг белгисидир. Мен етим ўсганман. 40-йилларнинг суронлари барвақт ота-онамдан жудо қилган.

Энг қаттиқ қийинчиликка дуч келганимда ҳам яшаш, ўқиш, ўрганиш иштиёқи иродамни букмаган эди. Ёшлардаги иродасизлиқ иллати қаердан пайдо бўлаётганикин?

Иродасизлик, иродаси бўшлик кишиларнинг энг ёмон душманидир.

Менимча, тарбия йўналишида ёшларни иродали қилиб тарбиялаш бош масала бўлиб қолиши керак.

Р. ЮЛАШЕВА,
Наманган область Кўкёр қишлоғи.

●

ИБРАТ БЎЛСИН

Тушунмаган қайноналарни ибрат учун маҳалла аҳли ўртасида муҳокама қилиш керак. Бундайлар ҳамма ерда топилади. Уларнинг тарбияси билан ҳам шуғулланиш лозим.

Мен бу ишни очиқ муҳокама қилиниб, қайнона, куёв ва бошқа айбдорларни қаттиқ тартибга чақириш лозим деб, ҳисоблайман. Халқ, маҳалла аҳли яхши ҳакам. Ҳар қандай мушкулни осон қилиш қўлидан келади.

Н. ПОЧЧАБОЕВ,
уруш ветерани.
Қўқон шаҳри.

• Спорт

ВЕЛОПОЙГА:
МАРРАДА ИККИНЧИ

Европа мамлакатлари бўйлаб давом этаётган халқаро Тинчлик пойгаси мухлисларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Совет велосипедчилари ҳар бир босқичда дақиқалар ҳисобида илдамлашга, команда мавқеини мустаҳкамлашга ҳаракат қилишмоқда. Еттинчи босқич 189 километрлик йўлдан иборат эди. Бу масофани голландиялик Р. Хармел 4 соат 38 минут 43 секундда босиб ўтди. 150 километрли 8 босқич баҳслари ҳам қизғин курашларга бой бўлди. Бу сафар ҳам маҳоратли пойгачи О. Людвиг (ГДР) 3 соат 51 минут 32 секундли натижа билан ғалаба қозонди. Тошкентлик Ж. Абдужабборов маррада иккинчи бўлиб, командамиз ютуғига муносиб ҳисса қўшди. У. Рааб (ГДР) ғолиблик супасининг учинчи поғонасини эгаллади. Барча босқичлар бўйича умумкоманда ҳисобида совет пойгачилари олдинда боришмоқда.

ОҒИР АТЛЕТИКА:
СОВРИНЛИ ЎРИН

Польшанинг Эльблонг шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда вазни 90 килограммли атлетикачилар баҳси қизиқарли бўлди. ГДР спортчиси М. Шульта икки курашда 375 килограммли натижа кўрсатиб ғолиблик супасининг юқори поғонасига кўтарилди. Ундан икки ярим килограммга ортда қолган тошкентлик Сергей Сирцов иккинчи совринли ўринни эгаллади. Яна бир совет оғир атлетикачиси — С. Гурилев 360 килограммли натижа билан учинчи бўлди.

ЧИМ ХОККЕЙ:
ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

Аёллар олий лига командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг навбатдаги тур ўйинлари бўлиб ўтди. Мавсумни муваффақиятли бошлаган республикамиз командалари очколарини бойитиб олишга ҳаракат қилишди. Тошкент областининг «Политотдел» командаси сафарда Москва спартакчиларини мағлубиятга (2:0, 1:0) учратиб, 12 очко билан ягона пешқадамликни янада мустаҳкамлади. «Андижанка» қизлари ҳам сафар ўйинларини ғалаба билан якунлашди. Улар «Ритм» майдонида икки марта 1:0 ҳисобида муваффақият қозониб, очколарини 10 тага етказдилар. Иккинчи ўринда бораётган «Колос» коллективи ҳисобида ҳам 10 та очко бор.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!
1988—1989 ўқув йили учун
16-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент тўқимачилик комбинати учун тароқловчи, хом ип тайёрловчи, йигирувчи, калаваловчи, тўқувчи касбларидаги малакали ишчилар тайёрлаб беради.

Ўқиш муддати 8-синфни битирганлар учун — 3 йил, 10-синфни битирганлар учун — 6 ойдан 1 йилгача.

3 йил таълим оладиган ўқувчиларга ўқиш даврида 3 маҳал овқат, кийим-бош берилади. Билим юртини тамомлагач улар ўрта маълумот ҳақидаги диплом оладилар ва уларга эгаллаган малакаси юзасидан разряд берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар.

6 ой ва бир йил муддат билан таълим оладиган ўқувчиларга ойига 70 сўм стипендия, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Ўқиш даври доимий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло диплом билан тамомлаган ўқувчилар олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларига ва техникумларга ўқишга киришда алоҳида имтиёздан фойдаланадилар. Комбинат қошида политехникум филиали мавжуд. Ўқувчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун билим юртида тўқиш, бичиш ва тикиш тўгараклари, драма тўгараги, спорт секциялари ишлаб турибди, шунингдек улар учун Тўқимачилар маданият саройининг эшиклари очиқ, «Текстильщик» спорт комплекси уларнинг ихтиёрида, комбинат қошида профилакторий, Тошкент денгизида дам олиш зонаси бор.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш талаб қилинади: директор номига ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумот ҳақидаги ҳужжат, таржимаи ҳол, яшаш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4см. ҳажмида), характеристика.

Аризалар ҳар куни, якшанбадан ташқари соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Фрунзе райони, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 34-уй (2, 3, 80, 97-автобуслар; 25, 32-маршрутли таксиларнинг «16-СПТУ» бекати). Телефон: 55-44-85.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ТОШКЕНТДАГИ 45-ТЎҚИМАЧИЛИК ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ТЎҚУВЧИ, ЙИГИРУВЧИ КАСБЛАРИНИ ЎРГАНИШ УЧУН

ҚИЗЛАРНИ ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ўқишга кириш имтиҳонларисиз суҳбатлашиш йўли билан қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганларга шинам ва қулай ётоқхонадан жой берилади.

Билим юрти юқори малакали тўқувчи касбини эгаллаб чиқиш кафолатини беради. 10-синфни битирган ўқувчилар касб эгаллаб чиқиш учун 1 йил ўқишади, уларга 70 сўм стипендия тўланади.

9-синфни битирган ўқувчилар 2 йил ўқиб касб эгаллаб чиқиш билан бирга тўлиқ ўрта маълумот ҳам оладилар ва ўқиш даврида давлат таъминотида бўладилар.

8-синфни битирган ўқувчилар 3 йил ўқиб касб ўрганиш билан бирга тўлиқ ўрта маълумот олиб чиқадилар ва ўқиш даврида давлат таъминотида бўладилар.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ёшларнинг эркин ижод қилиши ва маънавий камолатга етиши, ҳаётда ўз ўрнини топа билишига кафолат берилади.

Билим юртига киришни хоҳловчилар қабул комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумот ҳақидаги ҳужжат; характеристика, медицина справкаси (ўқув юртига кирувчилар учун мўлжалланган форма бўйича), 8 дона фотосурат ва агар 16 ёшга тўлган бўлса паспорт шахсан кўрсатилади.

ЙИГИТЛАРНИ БИРИНЧИ БОР ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Билим юртида Тошкент шаҳрида яшаб турган йигитлар учун тўқувчилар ва йигирувчилар экспериментал группалари ташкил қилинган.

Қабул шартлари — юқорида қайд қилинганидек.

Бизнинг адрес: 700070, Тошкент шаҳри, Фрунзе райони, 2-Охунбобоев кўчаси, 68-уй (54, 57, 58, 98-автобуслар; 4, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайлар; 3, 13, 16-троллейбусларнинг «Киров номли парк» бекати). Телефонлар: 55-78-28, 55-78-30.

Ҳар куни, якшанбадан ташқари соат 9 дан 16.00 гача, шанба кунлари соат 9 дан 14.00 гача билим юртининг касб танлаш кабинетида консультация олиш мумкин.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги М. Қориёқубов номли Ўзбек Давлат концерт-филармония бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
20, 21 май соат 19.30 да
Ўзбекистон ССР, Қорақалпоғистон АССР, Татаристон АССР халқ артисти, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреати
ОТАЖОН ХУДОЙШУКУРОВ
иштирокида
Бутуниттифоқ бадиий коллективлар конкурсининг лауреати, ўзбек Давлат ашула ва рақс
«ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТИ

Билетлар СССР халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14.00 дан сотилмоқда.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
М. Т. Ойбек номидаги
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚЛАРИ ТАРИХИ МУЗЕЙИ БИНОСИНИНГ
авария ҳолатида бўлганлиги сабабли, ҳамда капиталтиклаш ишларини амалга ошириш мақсадида
УЗОҚ МУДДАТГА
(2—3 йил)
ЁПИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қўлёзмалар институти коллективи илмий ходим Б. Тоировга отаси **Абдулҳай Тоирович ТОИРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қўлёзмалар институти коллективи институтнинг катта илмий ходими, филология фанлари кандидати **Ёқубжон Тўрақулович ЖУРАЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

«Главсредазирсовхозстрой» коллегияси, партия ва касаба союз комитетлари аппаратнинг кекса ходими, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном, Иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер, 1944 йилдан КПСС аъзоси **Абдулҳай Тоирович ТОИРОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

• Тингланг, томоша қилинг

19 МАЙ, ПАЙШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05— «Алмаст» рақс ансамблининг концерти. 9.25 — «Зарба». Бадиий фильм, 3-серия. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ пионер ташкилоти туғилган кунга. 17.10 — Пионерларнинг байрам концерти. 18.30 — Музикали хазина. 19.20 — Дунё воқеалари. 19.40 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 20.05 — «Зарба». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Америка билан учрашувлар. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.25 — Кэдит Гепперт куйлайди.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Биология. 10.05 — Испан тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.05 — Испан тили. 13.05 — «Олмос камар». Бадиий фильм, 1-серия. 14.10 — Ҳужжатли фильмлар. 14.50 — Янгиликлар. 15.00 — «Лабиринт бўйлаб узундан-узоқ йўл». Бадиий фильм, 2-серия. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Эҳтиётқорлик. 19.45 — Ритмик гимнастика. 20.15 — Игорь Саруханов куйлайди. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45— Экранда — Сибирь. 21.00 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Слободяник. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Иллюзион. 23.50 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 16.45 — Зоология. 17.15 — Мультфильм. 17.30 — Ўқитувчи экрани. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ҳужжатли фильм. 18.35 — Иқтисодий шарҳ. 19.20 — Йирик планда — инсон. 20.00 — Ахборот. 20.15 — Чолғу куйларидан концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ пионер ташкилоти туғилган кунга. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Телевизион новеллалар театри. 23.05 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-II. 19.35 — Қайта қуриш йўлидан. 20.25 — Реклама. 20.35 — Телефильм. 20.45 — Биз — интернационалистлармиз. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Жўрабек Набиев куйлайди.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 7.40 — Гулхан бўлиб ловуллаб ён. 8.30 — Кўнгил таронаси. 9.30 — Р. Қурбонов куйлайди. 9.45 — Советлар ва қайта қуриш. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — «Кичик одам». Ҳикоя. 13.00 — Малши. 13.30 — «Машина времени» ансамбли ижро этади. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Болалар учун музикали программа. 18.15 — Жаҳон сиёсатининг актуал проблемалари. 18.30 — Ватан шаҳнози. 19.20 — Юность Узбекистана. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Элга хизмат — олий ҳиммат. 21.20 — Чорвадорлар учун концерт. 22.45 — Ёшлик қўшиқлари. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 16635. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри, А. — 115. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12